

Priručnik

o pravnoj zaštiti

u postupcima javne nabave

za ponuditelje

Republika Hrvatska Republic of Croatia

DKOMHR

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Autori:

Magdalena Olejarz
Dariusz Piasta

Priručnik

o pravnoj zaštiti

u postupcima javne nabave

za ponuditelje

Autori:

Magdalena Olejarz

Dariusz Piasta

Sadržaj

UVOD.....	3
1. Prava gospodarskih subjekata u postupcima javne nabave. Temeljna načela javne nabave. Primjeri relevantne sudske prakse Suda Europskih zajednica	4
1.1 Jednaki tretman i zabrana diskriminacije	4
1.2 Transparentnost	7
2. Zahtjevi u odnosu na postupak pravne zaštite koji proistječu iz europskih direktiva o pravnim lijekovima i relevantne sudske prakse ECJ-a.	11
3. Pravna zaštita u postupcima javne nabave u Republici Hrvatskoj.....	22
3.1 Tko smije tražiti pravnu zaštitu? Legitimacija u postupku pravne zaštite	23
3.2. Što može biti predmetom postupka pravne zaštite?.....	25
3.3. Tko je nadležan za rješavanje žalbi? Uloga, sastav i djelokrug Državne komisije.	26
3.4 Uloga naručitelja u postupku pravne zaštite.....	29
3.5 Kako izjaviti žalbu? Zahtjevi glede pokretanja postupka	30
3.6 Posljedice izjavljivanja žalbe	36
3.7 Prijedlog za određivanje privremene mjere	36
3.8 Zahtjev za nastavak postupka javne nabave	37
3.9 Vođenje postupka pravne zaštite i njegovi rezultati.....	38
3.10 Što nakon odluke Državne komisije? Sudska zaštita	40
3.11 Posebne odredbe Zakona o koncesijama i Zakona o javno-privatnom partnerstvu ...	40
3.12 Shema žalbenog postupka	41
Dodatak 1. Obrasci koji se primjenjuju u postupku pravne zaštite	43
1. Obrazac za izjavljivanje žalbe	43
2. Obrazac potvrde o zaprimanju žalbe	45
3. Obrazac odgovora na žalbu	46
4. Obrazac prijedloga za određivanje privremene mjere	48
5. Obrazac zahtjeva za nastavak postupka javne nabave.....	50
6. Obrazac zahtjeva za poništenje postupka javne nabave zbog nedostavljanja dokumentacije	52
Dodatak 2. Izvadci iz mjerodavnih zakona.....	54

UVOD

Predstavljam Vam prvo izdanje Priručnika o pravnoj zaštiti u postupcima javne nabave za ponuditelje, s izmjenama koje su se nedavno dogodile u pravnom i ustrojstvenom okviru Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave i sustava javne nabave. Državna komisija, državno je tijelo osnovano radi vođenja žalbenog postupka protiv odluka donesenih u postupcima javne nabave. Zasnovana na misiji visokog stupnja transparentnosti rada, prezentacijom podataka o žalbenim postupcima na službenim internet stranicama, omogućen je pristup informacijama sukladno važećem Zakonom o pravu na pristup informacijama iz 2003. godine. Podižući razinu javne svijesti o žalbenom postupku i pravilnoj primjeni postupaka javne nabave, Državna komisija pozitivno utječe na razvoj cjelokupnog sustava javne nabave.

Izlaganjem svojih aktivnosti, kao i načinom organizacije institucije, Državna komisija upoznaje predstavnike privatnog i javnog sektora s vlastitom praksom, a čime raste i povjerenje javnosti u rad ove institucije. Svrha ovog Priručnika je pomoć predstavnicima privatnog sektora u shvaćanju specifičnih pravila javne nabave, a za opširnije informacije molimo Vas da posjetite www.dkom.hr.

Zagreb, lipanj 2009. godine

Vlasta Pavličević, predsjednica Državne komisije

1. Prava gospodarskih subjekata u postupcima javne nabave. Temeljna načela javne nabave. Primjeri relevantne sudske prakse Suda Europskih zajednica

Primarni izvor prava Europske unije, Ugovor o osnivanju Europske zajednice (u daljnjem tekstu „Ugovor o EZ“), izriekom ne navodi pitanja javne nabave. No, njime su uspostavljena neka temeljna načela koja se primjenjuju i na postupke javne nabave koja su poslužila kao osnove za mnoge presude Suda Europskih zajednica (u daljnjem tekstu „ECJ“) te za naknadno usvojene direktive EU na tom području. Ta su načela sljedeća:

- slobodno kretanje robe (čl. 28. Ugovora o EZ),
- sloboda poduzetništva (čl. 43.),
- sloboda pružanja usluga (čl. 49.),
- zabrana diskriminacije,
- jednaki tretman (čl. 12.),
- razmjernost,
- uzajamno priznavanje i
- transparentnost.

Svrha im je osigurati da se pristup tržištu javne nabave temelji na pravilima istinskog tržišnog natjecanja te da pristup ne bude nepravedno onemogućen ili ograničen. Načela za posljedicu imaju znatan učinak na zahtjeve koje provedba postupaka javne nabave mora zadovoljiti, kao i na obveze koje se nameću naručiteljima. I konačno, no ne i najmanje važno, **ona su i važan izvor prava za gospodarske subjekte u postupku javne nabave.**

1.1 Jednaki tretman i zabrana diskriminacije

Prema sudskoj praksi ECJ-a, načelo jednakog tretmana je jedno od osnovnih načela prava zajednice. Njime se zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne smije postupati različito te da se u različitim situacijama ne smije postupati jednako, osim ako takvo postupanje nije objektivno opravdano.¹

¹ Predmet C-434/02 *Arnold André* i predmet C-210/03 *Swedish Match*

U smislu prava zajednice, načelo jednakog tretmana zabranjuje ne samo izravnu diskriminaciju na temelju državljanstva, već obuhvaća i druge oblike diskriminacije koji primjenom drugih kriterija diferencijacije dovode do istog ishoda.²

Što se tiče prava gospodarskih subjekata u postupcima javne nabave, načela jednakog tretmana i zabrane diskriminacije u biti znače da svaki sustav nabave i pripadajuće pravne odredbe moraju osigurati:

- da se prema svim gospodarskim subjektima postupa jednako tijekom cijelog postupka,
- da naručitelji djeluju bez predrasuda i nepristrano prema svim sudionicima,
- da se nijedan sudionik neće diskriminirati prema državljanstvu,
- da se neće dopustiti nacionalne ili regionalne povlastice.

Uzevši navedeno u obzir, naručitelji su dužni postupak javne nabave provoditi na način koji ne proturječi poštenoj i istinskoj tržišnoj utakmici. Posebice, naručitelj:

- ne smije primijeniti bilo kakve mjere pogodovanja domaćim dobavljačima,
- ne smije opisati predmet postupka javne nabave na način koji pogoduje nekom od sudionika ili zainteresiranih strana tako da bi diskriminatornim i nezakonitim zahtjevima uskratili nekom gospodarskom subjektu priliku za sudjelovanje u postupku,
- bi se morao pobrinuti da gospodarski subjekti zainteresirani za sudjelovanje u postupku imaju pristup istom opsegu informacija koje nijednog neće staviti u povoljniji položaj u odnosu na ostale sudionike,
- ne smije mijenjati uvjete za sudjelovanje, predmet nabave niti kriterije za odabir ponude tijekom cijelog trajanja postupka,
- mora sročiti zahtjeve razmjerno onome što je nužno za postizanje svrhe ugovora,
- ne smije mijenjati zahtjeve glede sudjelovanja u postupku u odnosu na različite gospodarske subjekte,
- ne smije odrediti uvjete sudjelovanja na način koji bi predstavljao neopravdanu prepreku za sudjelovanje određenih gospodarskih subjekata,

² Predmet C-234/03

- ne smije primijeniti kriterije za dodjelu ugovora koji se pozivaju na individualnu situaciju gospodarskih subjekata, posebice njihovu sposobnost ispunjavanja dotičnog ugovora,
- mora kriterije za odabir ponude primijeniti objektivno i jednako na sve ponuditelje³,

Primjeri kršenja načela jednakog tretmana i zabrane diskriminacije (na temelju sudske prakse ECJ-a):

- **Diskriminatorni uvjeti sudjelovanja** – uvjet koji mora biti ispunjen najkasnije do trenutka podnošenja ponude, a kojim se određuje da ponuditelj mora u glavnom gradu pokrajine imati najmanje jedan ured otvoren javnosti najmanje osam sati dnevno, ujutro i poslije podne, pet dana u tjednu. Takav zahtjev je bio osporen u predmetu “Contse”⁴. U tom je predmetu sud ustvrdio da, iako je takav uvjet primjenjiv bez razlike na sve poduzetnike koji imaju namjeru odazvati se na dotični poziv za podnošenje ponuda, valja analizirati mogu li taj uvjet u praksi lakše zadovoljiti španjolski gospodarski subjekti u usporedbi sa subjektima ustanovljenima u nekoj drugoj državi članici. U takvom slučaju ovaj bi uvjet kršio načelo zabrane diskriminacije.
- **Diskriminatorni zahtjevi glede uvjeta koje moraju zadovoljiti strani dobavljači** – uvjet da strani dobavljači moraju biti registrirani u posebne upisnike ili posjedovati posebne dozvole da bi obavljali svoju djelatnost u državi naručitelja
- **Diskriminacija s osnove organizacijskog oblika ponuditelja** – zahtjev da gospodarski operateri zainteresirani za dobivanje ugovora moraju imati određeni pravni oblik (tj. pravna osoba ili fizička osoba)
- **Primjena nejasnih kriterija za dodjelu ugovora** – situacija u kojoj kriteriji za dodjelu ugovora nisu sročeni tako da bi ih dobro informirani i savjesni ponuditelji tumačili na isti način⁵ ili su kriteriji sročeni tako da naručitelju ostavljaju neograničenu slobodu izbora i mogućnost odlučivanja po svom nahođenju.
- **Pristrane tehničke specifikacije** – postupak javne nabave u kojem je predmet

³ Predmet C-19/00

⁴ Predmet C-234/03

⁵ Predmet C-19/00

nabave opisan tako da pogoduje nekim gospodarskim subjektima, na primjer navođenjem rješenja koja nude konkretni dobavljači ili navođenjem robnih marki.

- **Nacionalne ili regionalne povlastice** – čuvanje nekih dijelova ugovora samo za tvrtke ustanovljene u regiji u kojoj naručitelj ima sjedište, poput onih o kojima je riječ u predmetu “Du Pont de Namur”⁶, gdje se nacionalnim zakonima zahtijeva od naručitelja da najmanje 30% robe nabavljaju od poduzetnika ustanovljenih u južnoj Italiji. U ovom je predmetu ECJ ustvrdio da se sustavom kojim se roba prerađena u određenoj regiji države članice stavlja u povlašteni položaj sprječava subjekte i javna tijela u dobavljanju robe od poduzetnika ustanovljenih u drugim državama članicama. Posljedica je toga diskriminacija robe podrijetlom iz drugih država članica u odnosu na robu proizvedenu u predmetnoj državi članici, što dovodi do prepreke u normalnom odvijanju trgovine unutar Zajednice⁷.
- **Promjena ponude nakon otvaranja** – pregovori s nekim ponuditeljima glede određenih elemenata njihovih ponuda.
- **Neopravdana primjena postupaka bez prethodne objave** – postupci bez prethodne objave su nekonkurentni i netransparentni, no dopuštene su odredbama direktiva EZ u iznimnim i strogo definiranim okolnostima. Kao iznimka od općih pravila, te se odredbe moraju usko tumačiti, a teret dokazivanja o zadovoljavanju uvjeta za njihovu primjenu leži na naručitelju.

1.2 Transparentnost

Jedno od načela koje je ECJ izveo iz načela jednakog tretmana i zabrane diskriminacije jest načelo transparentnosti. Prema sudskoj praksi ECJ-a⁸ **obveza transparentnosti** znači da se u korist bilo kojeg potencijalno ponuditelja mora osigurati **dostatan stupanj oglašavanja da bi tržište bilo otvoreno za konkurenciju**. Obveza transparentnosti zahtijeva, između ostalog, da bilo koji **poduzetnik, čak i onaj ustanovljen u drugoj državi članici, ima pristup odgovarajućim informacijama o ugovoru i prije njegove dodjele**, kako bi, ako želi, mogao biti u **položaju iskazati interes** za dobivanje ugovora⁹. Zahtijeva se i da

⁶ Predmet C-21/88

⁷ Slično kao u predmetu C-351/88

⁸ Predmeti C-324/98 i C-458/03

⁹ Predmet C-231/03

odgovarajuće informacije budu dostupne gospodarskim subjektima u svim stadijima postupka, čime se jamči njihova upućenost u uvjete postupka i promjene, objašnjenja i odluke naručitelja. Informacije se moraju pružati na osnovi jednakosti.

Sukladno navedenom ovo se načelo shvaća kao obveza:

- da se objave o javnoj nabavi i objave o odabiru ponude objavljuju u odgovarajućem obliku te da dokumentacija za nadmetanje bude dostupna svim zainteresiranim stranama,
- da naručitelj unaprijed obavijesti gospodarske subjekte o svim zahtijevanim kvalifikacijama za sudjelovanje u postupku javne nabave koje gospodarski subjekti moraju zadovoljiti,¹⁰
- da svaki potencijalni zainteresirani gospodarski subjekt bude u razumnoj mjeri obaviješten o kriterijima i mehanizmima koji će se primijeniti da bi se utvrdila najbolja ponuda te da svaki od njih ima na raspolaganju isti opseg informacija. To znači da **kriteriji koje je odabrao naručitelj moraju biti unaprijed objavljeni u sklopu objave o javnoj nabavi ili u dokumentaciji za nadmetanje,**
- da kriteriji za odabir ponude budu sročeni tako da ih dobro informirani i savjesni ponuditelji mogu tumačiti na isti način,¹¹
- da naručitelj tumači kriterije za odabir ponude na isti način tijekom cijelog postupka.¹²

Da bi naručitelj poštovao zahtjeve koji proistječu iz načela transparentnosti, mora se pobrinuti da odluke koje donosi tijekom postupka mora na primjeren način stavljati na raspolaganje svim zainteresiranim stranama. U praksi to znači da sudionici u postupku i drugi zainteresirani moraju biti obaviješteni o odluci kojom se, primjerice, poništava postupak javne nabave, o odluci o odabiru ponude te o svim pojašnjenjima dokumentacije za nadmetanje koja naručitelj izda.

Načelo jednakog tretmana je od presudne važnosti s gledišta jednakog pristupa gospodarskih subjekata postupcima javne nabave i mogućnosti zaštite njihovih prava u postupku nadmetanja.

¹⁰ Predmet C-470/99

¹¹ Predmet C-19/00

¹² Predmet C-87/94

Ukratko, gospodarski subjekti koji sudjeluju u postupku javne nabave ili su njega zainteresirani imaju pravo biti obaviješteni o:

- uvjetima za sudjelovanje u postupku;
- načinima zadovoljavanja tih uvjeta,
- kriterijima za odabir ponude koji će se primjenjivati,
- pojašnjenjima tehničkih specifikacija koja daje naručitelj,
- odlukama naručitelja koje donosi tijekom nadmetanja,
- ishodu postupka.

Primjeri kršenja načela transparentnosti:

- neobjavljivanje objave o javnoj nabavi (osim u slučaju dopuštenosti prema direktivama) ili nepotpuno objavljivanje,
- primjena kriterija za odabir ponuditelja ili ponude koji se razlikuju od kriterija navedenih u objavi o javnoj nabavi,
- neobjavljivanje objave o odabiru ponude.

Navedena načela su sadržana u europskim direktivama kojima se koordiniraju postupci na području javne nabave, i to u Direktivama 2004/18/EZ i 2004/17/EZ¹³. Ova dva zakonska akta sadrže, između ostalog, i odredbe o objavama, razradi tehničkih specifikacija, odabiru postupka, kvalificiranju dobavljača i odabiru ponude. Direktivama se osigurava poštovanje temeljnih načela proisteklih iz Ugovora o EZ i prava gospodarskih subjekata u svim stadijima postupka javne nabave.

Postupci odabira ponude i zahtjevi sadržani u direktivama ne primjenjuju se na sve javne nabave. Izvan dosega direktiva ostaju ugovori koji njima nisu obuhvaćeni s osnove vrijednosti, specifičnog predmeta nabave ili drugih okolnosti. U slučaju ugovora čija

¹³ Direktiva 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. kojom se usklađuju postupci nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i Direktiva 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o koordinaciji postupaka za dodjelu ugovora o javnim radovima, ugovora o javnim opskrbama te ugovora o pružanju javnih usluga.

vrijednost ne prelazi direktivama utvrđenu vrijednost¹⁴, koncesija za usluge¹⁵ ili drugih ugovora koji su izričito izuzeti iz primjene odredaba direktiva (primjerice tajni ugovori ili ugovori koji zahtijevaju posebne sigurnosne mjere, ugovori dodijeljeni u skladu s međunarodnim pravilima, ugovori za stjecanje ili zakup zemlje, postojećih zgrada ili druge nepokretne imovine, ugovori o radnom odnosu, ugovori za neke financijske usluge, itd.)¹⁶.

Izuzeće od postupovnih pravila propisanih direktivama ne znači da su takvi ugovori potpunoma izuzeti od obveze primjenjivanja prava Zajednice. Prema sudskoj praksi ECJ-a¹⁷, u pogledu javnih nabava koje ne podliježu postupcima uređenima odredbama direktiva, naručitelji i dalje moraju poštivati temeljna pravila Ugovora o osnivanju EZ, posebice načelo zabrane diskriminacije na osnovi državljanstva.¹⁸ Obveza primjene načela iz Ugovora o osnivanju EZ na takve javne nabave ne znači da se iste imaju provoditi prema formalnim postupcima koje predviđaju direktive, već to znači samo da se pri provedbi takvih postupaka moraju poštivati pravila tržišnog natjecanja, da se moraju objavljivati razmjerno značenju takvih postupaka javne nabave za unutarnje tržište te da ne smije doći do diskriminacije. Valja napomenuti da se, prema mišljenju ECJ-a, primjena temeljnih pravila i općih načela Ugovora na postupke javne nabave koji nisu obuhvaćeni direktivama temelji na pretpostavci da su dotični postupci od određenog prekograničnog interesa.¹⁹ Dosad je ECJ u svojoj sudskoj praksi potvrdio primjenu temeljnog prava EZ na takve javne nabave u predmetima koji su se ticali ugovora u vrijednosti ispod određene razine i koncesija za usluge.

Osim navedenih, postoji i skupina postupaka javne nabave koji su samo djelomice obuhvaćeni direktivama i podložni su manje krutim pravilima (naručitelji su dužni primijeniti samo neke odredbe direktiva). Radi se o uslugama navedenim u prilogu IIB Direktive 2004/18/EZ odnosno prilogu XVII B Direktive 2004/17/EZ²⁰, kao i koncesijama za radove.

¹⁴ Poblje određeno u Uredbi Komisije (EZ) 1422/07 od 4. prosinca 2007. godine kojom se izmjenjuju i dopunjuju direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na pragove za njihovu primjenu na postupke dodjele ugovora.

¹⁵ Članak 17. Direktive 2004/18.

¹⁶ Vidi na primjer članke 14. do 18. Direktive 2004/18.

¹⁷ Vidi također *Tumačenje Komisije od 24. srpnja 2006. o pravu Zajednice primjenjivom na postupke javne nabave koji u cijelosti ili dijelom ne podliježu odredbama direktiva o javnoj nabavi.*

¹⁸ Predmet C-264/03 i predmet C-6/05

¹⁹ Predmet C-507/03

²⁰ Takozvane neprioritetne usluge.

2. Zahtjevi u odnosu na postupak pravne zaštite koji proistječu iz europskih direktiva o pravnim lijekovima i relevantne sudske prakse ECJ-a.

Postupci javne nabave uređeni Direktivama o javnoj nabavi 2004/18/EZ i 2004/17/EZ, kao i temeljna načela proistekla iz Ugovora o osnivanju EZ ne bi imali učinka kad ne bi postojali mehanizmi ili odredbe kojima se jamči pravna primjena načela i pravila. Ti mehanizmi i pravila su uređena europskim direktivama o pravnim lijekovima, kojih zasad na tom području ima tri:

- **Direktiva Vijeća 89/665/EEZ** od 21. prosinca 1989. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koje se odnose na primjenu postupaka kontrole u javnoj nabavi roba i javnih radova – ova direktiva se primjenjuje na takozvani “klasični sektor”;
- **Direktiva Vijeća 92/13/EEZ** od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koje se odnose na primjenu pravila Zajednice o postupcima nabave na subjekte koji djeluju na području vodoopskrbe, energetike, prometnih i telekomunikacijskih usluga – takozvani “*utilities* sektor”
- **Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2007/66/EZ** od 11. prosinca 2007. o izmjenama i dopunama direktiva Vijeća 89/665/EEZ i 92/13/EEZ u pogledu poboljšanja učinkovitosti pravne zaštite u postupcima javne nabave.

Postoji i značajna i sve opsežnija **sudska praksa Suda Europskih zajednica (ECJ)** kojom se pobliže uređuju i tumače propisi i izrazi koji se rabe u direktivama.

Direktive su zakonski akti upućeni državama članicama koje ove moraju provesti u svojem unutarnjem pravnom sustavu. Namjera direktiva nije podrobno urediti neku temu, već odrediti rezultate koje treba postići i neke minimalne potrebne mjere, tako da svrha direktiva nije objedinjavanje nacionalnih sustava, nego usklađivanje mjera koje treba primijeniti. Zato su obje europske direktive o pravnim lijekovima vrlo općenite naravi. One određuju samo minimalne zahtjeve koji se moraju primijeniti na nacionalne sustave pravne zaštite, a odluka o obliku provedbe i postupovnim potankostima prepuštena je državama članicama, pod uvjetom da ne krše temeljna načela europskog prava. Zbog toga je među državama članicama vladala znatna raznolikost u organizaciji pravne zaštite, što je ponuditeljima koji su sudjelovali u postupcima javne nabave uzrokovalo određene praktične poteškoće.

Iz tog razloga, a u interesu jačanja tržišnog natjecanja i transparentnosti na europskom tržištu javne nabave, usvojena je nova Direktiva 2007/66/EZ. Njome su u trenutačno važeće

direktive uvedene detaljnije odredbe koje ponuditeljima omogućuju učinkovitija sredstva za zaštitu njihovih prava u postupcima javne nabave.

Temeljna načela postupka pravne zaštite

Svrha direktiva o pravnim lijekovima je osigurati poštivanje temeljnih načela i postupaka javne nabave te omogućiti primjenjivost učinkovite pravne zaštite na sve odluke naručitelja koje se kose s tim načelima i postupcima, i to u stadiju postupka u kojem je nepravilnosti moguće ispraviti ili otkloniti te se još uvijek može spriječiti možebitna šteta.

Direktivama se zahtijeva da nacionalni sustavi pravne zaštite sadrže propise koji će osigurati da postupci pravne zaštite budu **učinkoviti, brzi i nediskriminatorni**.

Članak 1. Direktive 89/665/EEZ (slična odredba unesena je i u članak 1. Direktive 92/13/EEZ)

1. Države članice su dužne poduzeti mjere koje trebaju osigurati da, što se tiče postupaka javne nabave koji spadaju u djelokrug Direktiva 71/305/EEZ i 77/62/EEZ, odluke koje donose naručitelji budu podvrgnute pravnoj zaštiti na učinkovit, i što je najvažnije, što brži način u skladu s uvjetima utvrđenim u sljedećim člancima, a posebice članku 2. (7), s obrazloženjem da takve odluke predstavljaju povredu prava Zajednice s područja javne nabave ili nacionalnih propisa koji primjenjuju to pravo.

2. Države članice su dužne osigurati da ne bude diskriminacije između poduzeća koja prijavljuju kršenje u kontekstu postupka javne nabave, a kao posljedica razlike koju ova direktiva proizvodi između nacionalnih propisa koji primjenjuju pravo Zajednice i drugih nacionalnih propisa.

To u praksi znači da se postupak pravne zaštite mora provesti što je moguće brže i učinkovito jer mu je cilj spriječiti posljedice koje bi mogle prosteći iz nezakonitog postupanja naručitelja. Svrha ovog pravila je osigurati ponovnu uspostavu zakonitosti postupaka ili odluka naručitelja u stadiju kada postupak javne nabave još nije okončan.

Nediskriminacija znači da mjera koju država članica donese u vezi s postupkom pravne zaštite ne smije ovlaštenim subjektima ograničiti pristup takvom postupku niti kršiti pravila tržišnog natjecanja.

Opseg direktiva o pravnim lijekovima

Direktive o pravnim lijekovima se primjenjuju samo na postupke javne nabave koje uređuju Direktive 2004/18/EZ i 2004/17/EZ, a to su:

- ugovori o uslugama, robi i radovima,
- okvirni ugovori i
- koncesije za radove,

ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

- vrijednost im je jednaka ili veća od pragova utvrđenih direktivama²¹ (“klasični sektor”: 133.000 EUR za usluge i robu, 206.000 EUR za usluge i robu koje nabavljaju lokalne ili regionalne vlasti, 5.150.000 EUR za radove; “*utilities* sektor”: 412.000 EUR za usluge i robu te 5.150.000 EUR za radove) i
- dodjeljuju ih naručitelji definirani Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ²² i
- ne podliježu izuzećima iz Direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ.²³

Ugovori čija je vrijednost ispod praga EU te ugovori o uslugama iz dodatka IIB Direktive 2004/18/EZ odnosno dodatka XVII B Direktive 2004/17/EZ ne podliježu postupcima pravne zaštite utvrđenim direktivama o pravnim lijekovima. No, države članice mogu proširiti primjenu dotičnih postupaka.

Osim toga, valja naglasiti da se, iako ne ulaze u doseg direktiva o javnoj nabavi i pravnoj zaštiti, i ti postupci javne nabave moraju provoditi u skladu s temeljnim načelima proisteklima iz Ugovora o osnivanju EZ, a to su: transparentnost, zabrana diskriminacije, jednako postupanje, itd. Dakle, države članice moraju jamčiti da postupci javne nabave izvan dosega direktiva podliježu učinkovitim mjerama pravne zaštite u slučajevima kada se krše temeljna načela proistekla iz Ugovora o osnivanju EZ²⁴, a kojim mjerama gospodarski subjekti mogu pribjeći da bi zaštitili svoja prava izvedena iz tih načela. Nije potrebno da takvi postupci budu

²¹ Izmijenjenim i dopunjenim Uredbom Komisije (EZ) 1422/07 od 4. prosinca 2007. kojom se izmjenjuju i dopunjuju direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća s obzirom na pragove za njihovu primjenu na postupke dodjele ugovora.

²² Čl. 2. Direktive 2004/17/EZ i čl. 1. st. 9. Direktive 2004/18/EZ.

²³ Čl. 18.-26. i čl. 30. Direktive 2004/17/EZ i čl. 12.-18. Direktive 2004/18/EZ.

²⁴ Tumačenje Komisije od 24. srpnja 2006. o pravu Zajednice primjenjivom na postupke javne nabave koji u cijelosti ili dijelom ne podliježu odredbama direktiva o javnoj nabavi.

strogo propisani kao postupci iz direktiva o pravnim lijekovima, no moraju biti uređeni tako da osiguravaju učinkovitu zaštitu prava gospodarskih subjekata.

Žalbe uložene u postupku pravne zaštite se mogu odnositi kako na kršenje europskih propisa o postupcima javne nabave, tako i na kršenje nacionalnih zakona kojima se provode navedeni europski propisi.

Direktivama o pravnim lijekovima je određeno i da predmet postupka pravne zaštite mogu biti odluke javnih naručitelja i naručitelja (*radi pojednostavljenja u nastavku teksta se rabi izraz „naručitelji“*), uključujući i diskriminatorne tehničke, ekonomske ili financijske specifikacije u pozivu na podnošenje ponuda, ugovoru ili bilo kojem drugom dokumentu povezanom s postupkom nabave.²⁵ Međutim, direktivama nije definirano što točno znači izraz „odluke naručitelja.“ Za taj je izraz ECJ naknadno ponudio tumačenje u kojem stoji da se izraz odluke naručitelja mora shvaćati što je moguće šire kako bi se osigurala učinkovitost postupaka pravne zaštite. Stoga, **u svjetlu prakse ECJ-a, svaka odluka naručitelja u postupku javne nabave može postati predmetom postupka revizije** – ne samo odluke *sensu stricto*, primjerice odluka o isključivanju gospodarskog subjekta iz sudjelovanja u postupku javne nabave ili odluka o odabiru ponude, već i odredbe obuhvaćene dokumentacijom za nadmetanje (evidencijom javne nabave) ili objavom o javnoj nabavi²⁶, primjerice opis predmeta postupka, opis uvjeta i zahtjeva za kvalifikaciju ponuditelja ili kriteriji za odabir ponude.

Mjere pravne zaštite moraju biti dostupne i u odnosu na odluke naručitelja donesene i izvan „formalnog postupka odabira ponude“.²⁷ Predmet pravne zaštite može, na primjer, biti i odluka naručitelja o primjeni ili neprimjeni postupaka predviđenih direktivama o javnoj nabavi. Iako se radi o odluci koja je donesena i prije formalnog pokretanja postupka javne nabave, njome se može utjecati na tržišno natjecanje i ograničiti pristup nekog gospodarskog subjekta javnoj nabavi.

²⁵ Čl. 2. st. 1b) Direktive 89/665/EEZ.

²⁶ Predmet C-81/98, Alcatel.

²⁷ Predmet C-26/03 Stadt Halle

Subjekti koji mogu tražiti pravnu zaštitu

Čl. 1. st. 3. Direktive 89/665/EEZ

Države članice su dužne osigurati, prema iscrpnim pravilima koja će same utvrditi, da **postupci pravne zaštite budu dostupni u najmanjoj mjeri svakoj osobi koja jest ili je bila zainteresirana za dobivanje nekog ugovora o javnoj nabavi robe ili javnim radovima, a koja je pretrpjela ili je u opasnosti da pretrpi štetu od navodnog kršenja.** Posebice, države članice mogu zahtijevati da osoba koja traži pravnu zaštitu mora prije toga obavijestiti naručitelja o navodnom kršenju i o svojoj namjeri da traži pravnu zaštitu.

ECJ je vrlo široko tumačio ovu odredbu, posebice dio koji se odnosi na značenje izraza „biti zainteresiran za dobivanje ugovora.” U svojoj praksi ECJ je ustvrdio:

- da države članice ne smiju tumačiti ovaj izraz na način kojim bi ograničile učinkovitost direktiva o pravnim lijekovima²⁸,
- da se gospodarskim subjektom koji je bio zainteresiran za sudjelovanje u postupku javne nabave, ali nije sudjelovao zbog diskriminatornih zahtjeva koje je zadao naručitelj, ima smatrati osoba koja ima interesa za dobivanje ugovora, ali pod određenim uvjetima²⁹. Ako dotični ne zatraži pravnu zaštitu u stadiju kada je još moguće ukloniti ili ispraviti takav diskriminatorni zahtjev, onda ne može imati pravo zatražiti pravnu zaštitu u stadiju kada se ugovor dodjeljuje. Inače bi se to kosilo s ciljem direktiva o pravnim lijekovima, a to je učinkovitost i brzina postupka pravne zaštite,
- da obveza gospodarskog subjekta koji želi sudjelovati u postupku pravne zaštite da dokaže da je navodna nepravilnost naškodila ili bi mogla naškoditi njegovom interesu za dobivanje ugovora nije u suprotnosti s europskim pravom³⁰,
- da pravo traženja pravne zaštite mora biti dostupno i skupinama dobavljača, no samo u mjeri u kojoj se odluka naručitelja tiče prava te skupine, a što proistječe iz europskog prava³¹.

²⁸ Predmet C-410/01

²⁹ Predmet C-230/02

³⁰ Predmet C-249/01

³¹ Predmet C-57/01

Rokovi

Direktive na snazi prije usvajanja Direktive 2007/66 nisu određivale nikakve minimalne rokove za ulaganje žalbe. No, državama članicama nije bilo zabranjeno uvoditi rokove u postupke pravne zaštite koje su propisivale vlastitim zakonima. To je ECJ i potvrdio svojom praksom kada je ustvrdio da nacionalni zakonodavci imaju nadležnost odrediti rokove za ulaganje žalbe te da direktiva ne zabranjuje određivanje rokova, no da taj rok mora biti razuman i takav da ne priječi niti ne otežava ulaganje žalbe.

Narav tijela za pravnu zaštitu

Direktive državama članicama prepuštaju organiziranje sustava pravne zaštite te navode samo opće zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni.

U pogledu tijela za pravnu zaštitu, a prema sudskoj praksi ECJ-a, odluke o određivanju nadležnog tijela i njegove nadležnosti nisu uređene pravom Zajednice i predstavljaju suverene odluke država članica.³²

Prema direktivama, nadležnost nad odlučivanjem o mjerama koje se poduzimaju u postupku pravne zaštite države članice mogu dodijeliti odvojenim tijelima koja su nadležna za različite aspekte postupka. Mogućnost podjele nadležnosti među različitim tijelima je potvrdio i ECJ³³, ustvrdivši da je u skladu s pravom zajednice situacija u kojoj je jedan sud nadležan za odlučivanje po žalbi, a drugi je nadležan odlučivati o naknadi štete na temelju te odluke.

Ovlasti u vezi s postupkom pravne zaštite države članice mogu dati **tijelu pravosudne ili nepravosudne naravi**, ali **kada tijelo nadležno za postupak pravne zaštite nije pravosudne naravi, neophodno je osigurati:**

- da se uvijek daje obrazloženje odluke u pisanom obliku,
- da mjere koje je odredilo tijelo nadležno za pravnu zaštitu ili manjkavosti u primjeni dodijeljenih mu ovlasti mogu biti predmet sudske revizije ili revizije drugog tijela koje se smatra sudom ili sudištem u smislu članka 234. Ugovora o osnivanju EZ te koje je neovisno kako o naručitelju tako i o tijelu nadležnom za pravnu zaštitu. Imenovanje i razrješenje članova takvog neovisnog tijela, kao i članova tijela odgovornog za njihovo imenovanje, odvija se prema istim uvjetima kao i za članove sudbene vlasti, a

³² Predmet C-54/96

³³ Predmet C-315/01

u vezi s trajanjem njihova mandata i njihovog razrješenja. Barem predsjednik tog neovisnoga tijela morao bi imati iste pravne i stručne kvalifikacije kao i članovi sudbene vlasti. Neovisno tijelo donosi odluke u postupku u kojem se saslušavaju obje strane, a njegove bi odluke trebale biti pravno obvezujuće.

Države članice se moraju pobrinuti da se odluke tijela nadležnog za pravnu zaštitu učinkovito i provode.

Minimalne mjere koje se zahtijevaju prema direktivama o pravnim lijekovima

Direktivama se zahtijeva da mjere koje tijela nadležna za postupak pravne zaštite mogu poduzeti moraju obuhvaćati i ovlasti za:

- **poduzimanje privremenih mjera** – cilj privremenih mjera je ispraviti navodnu povredu ili spriječiti nanošenje daljnje štete interesima kojih se to tiče. Mora biti moguće primijeniti te mjere u najranijem mogućem trenutku. Mjerama se, između ostalog, može obustaviti ili osigurati obustava postupka donošenja odluke o odabiru ponude ili svake druge odluke naručitelja.
- **poništiti ili osigurati poništavanje nezakonito donesenih odluka**, uključujući i uklanjanje diskriminatornih specifikacija u pozivu na nadmetanje, ugovornoj dokumentaciji ili bilo kojem drugom dokumentu povezanom s postupkom javne nabave,
- **dosuditi odštetu** osobama kojima je povredom nanescena šteta.

U pogledu privremenih mjera države članice mogu svojim zakonima odrediti da **tijelo nadležno za pravnu zaštitu** u razmatranju hoće li izdati privremenu mjeru može u obzir uzeti kako vjerojatne posljedice takve mjere na sve interese prema kojima bi mogla nastati šteta tako i javni interes te da **može odlučiti ne odrediti takvu mjeru ako bi negativne posljedice mogle prevagnuti u odnosu na korist od takve mjere.**

Novine uvedene Direktivom 2007/66/EZ

Direktiva 2007/66/EZ je usvojena 11. prosinca 2007. i države članice je moraju provesti najkasnije do **20. prosinca 2009.**

Novom se direktivom mijenjaju i dopunjuju postojeće Direktive 89/665/EEZ i 92/13/EEZ, time što se, između ostalog, uvode detaljniji postupovni zahtjevi kojima se:

- određuju minimalna razdoblja odgode sklapanja ugovora,
- određuju minimalni rokovi za traženje pravne zaštite,
- određenije propisuju uvjeti za ništetnost ugovora, i
- unaprjeđuju korektivni mehanizmi.

Razdoblja obustave

Postojeće direktive od država članica zahtijevaju da tijelima nadležnim za pravnu zaštitu daju ovlast poduzimanja privremenih mjera, među kojima su i mjere obustave postupka javne nabave i obustava provedbe odluke naručitelja, no ne propisuju potankosti u vezi s takvim mjerama, što je dovelo do znatnih razlika na tom području među državama članicama.

Novom direktivom se uvode dvije vrste obvezatne obustave:

- obustava mogućnosti zaključivanja ugovora o javnoj nabavi u slučaju kada se zahtjev za pravnu zaštitu podnesen naručitelju (kada država članica propisuje da ponuditelj prvo podnosi zahtjev naručitelju),
- obustava mogućnosti zaključivanja ugovora u određenom razdoblju koje se računa od dana odabira ponude (takozvano razdoblje mirovanja).

U prvom slučaju razdoblja obustave, direktivom je određeno da to razdoblje ne smije završiti prije isteka:

- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je naručitelj odgovorio na žalbu, ako su se rabili telefaks ili elektronička sredstva;
- **15 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je naručitelj odgovorio na žalbu, ako su se rabili drugi načini komunikacije;
- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je primljen odgovor naručitelja.

Što se tiče **razdoblja mirovanja**, valja objasniti da se radi o razdoblju između objavljivanja odluke o odabiru ponude svim zainteresiranim gospodarskim subjektima (zainteresiranim ponuditeljima i natjecateljima) i sklapanja ugovora s odabranim ponuditeljem. Cilj je ovog zahtjeva osigurati da svi gospodarski subjekti imaju dovoljno vremena za analizu naručiteljeve odluke o odabiru ponude kako bi mogli zatražiti učinkovitu pravnu zaštitu.

Prema direktivi, nakon odluke o odabiru ponude, ugovor se ne smije zaključiti prije isteka:

- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je odluka o odabiru ponude poslana dotičnim ponuditeljima i natjecateljima, ako su se rabili telefaks ili elektronička sredstva;
- **15 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je odluka o odabiru ponude poslana dotičnim ponuditeljima i natjecateljima, ako su se rabili drugi načini komunikacije ili
- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je primljena odluka o odabiru ponude.

Direktivom su predviđena i **izuzeća od razdoblja mirovanja** navedena u članku 2b. Razdoblja mirovanja se tako ne primjenjuju:

- u slučaju kada se Direktivom 2004/18/EZ (ili Direktivom 2004/17/EZ ako je postupak javne nabave njome uređen) ne zahtijeva prethodna objava obavijesti o javnoj nabavi u Službenom listu Europske unije;
- ako je jedini zainteresirani ponuditelj onaj kome je dodijeljen ugovor, a nema drugih zainteresiranih natjecatelja;³⁴,
- ako se ugovor temelji na okvirnom ugovoru, kako je predviđeno člankom 32. Direktive 2004/18/EZ i u slučaju posebnih ugovora koji se zasnivaju na dinamičkom sustavu nabave, kako je predviđeno člankom 33. te direktive te u slučaju posebnih ugovora koji se zasnivaju na dinamičkom sustavu nabave kako je predviđeno člankom 15. Direktive 2004/17/EZ.

Rokovi za traženje pravne zaštite

Još jedna novost iz Direktive 2007/66/EZ u usporedbi s Direktivama 89/665/EEZ i 92/13/EEZ jest propisivanje minimalnih rokova za traženje pravne zaštite u domaćim sustavima pravne zaštite, pod uvjetom da ti sustavi predviđaju rokove za to.

³⁴ U smislu ove odredbe, smatra se da su natjecatelji zainteresirani ako im naručitelj nije dao informaciju o odbijanju njihovih ponuda za nadmetanje prije nego je obavijest o odluci o odabiru ponude poslana odabranim dotičnim ponuditeljima.

U slučaju da država članica propisuje rokove iza kojih se više ne može podnijeti zahtjev za pravnu zaštitu, rok za podnošenje žalbe protiv odluke naručitelja ne smije biti kraći od:

- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je odluka o odabiru ponude poslana ponuditeljima ili natjecateljima, ako su se rabili telefaks ili elektronička sredstva;
- **15 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada je odluka o odabiru ponude poslana ponuditeljima ili natjecateljima, ako su se rabili drugi načini komunikacije ili
- **10 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada su zainteresirane stranke primile odluku naručitelja.

Ništetnost ugovora

Kako bi se spriječila neopravdana izravna dodjela ugovora (što predstavlja jednu od najozbiljnijih povreda prava zajednice na području javne nabave) te kako bi se osigurala učinkovita primjena temeljnih načela prava zajednice, direktivom o pravnim lijekovima su uvedene odredbe slijedom kojih neovisno tijelo nadležno za pravnu zaštitu proglašava ništetnim ugovore kod kojih je došlo do najtežih povreda prava EZ. Ugovor se smatra ništetnim:

- kada je naručitelj sklopio ugovor bez prethodne objave obavijesti o javnoj nabavi u Službenom listu Europske unije, a da to nije dopušteno u skladu s direktivom 2004/18/EZ (ili direktivom 2004/17/EZ);
- u slučaju povrede odredaba o rokovima za traženje pravne zaštite, povrede razdoblja mirovanja te povrede zabrane sklapanja ugovora kada je podnesen zahtjev za pravnu zaštitu. Primjenjuje se ako se tom povredom podnositelju koji podnosi zahtjev za pravnu zaštitu uskraćuje mogućnost korištenja predugovornih pravnih lijekova te kad je ta povreda povezana i s povredom Direktive 2004/18/EZ (ili Direktive 2004/17/EZ) ako je ta povreda utjecala na izgleda ponuditelja koji podnosi zahtjev da dobije ugovor;
- kada naručitelj ne primijeni razdoblje mirovanja u odnosu na ugovore zasnovane na okvirnim sporazumima, pod uvjetom da su ti ugovori dodijeljeni u suprotnosti s propisima o javnoj nabavi.

Ništetnost ugovora ne nastupa automatizmom. **Odluku o tome mora donijeti tijelo nadležno za pravnu zaštitu koje je neovisno o naručitelju.**

Direktiva o pravnim lijekovima sadrži i odredbe o izuzećima od odredbi o ništetnosti ugovora. Njima države članice mogu predvidjeti da neovisno tijelo nadležno za pravnu zaštitu može ne odlučiti o ništetnosti ugovora, čak i ako je zaključen nezakonito, kada smatra da bi ugovor morao ostati na snazi u općem interesu. U tom slučaju države članice moraju osigurati primjenu alternativnih kazni.

Nacionalnom zakonodavcu je prepušteno definirati posljedice ništetnosti ugovora. Prema tome, nacionalnim zakonima se može odrediti **ništetnost**:

- **ex tunc** (retroaktivno poništavanje ugovora i svih ugovornih obveza);
- **ex nunc** (ništetnost se može ograničiti samo na obveze koje tek treba ispuniti). U potonjem slučaju nacionalnim zakonom valja urediti **druge kazne (u žargonu prava EZ „alternativne kazne“)**, koje moraju biti učinkovite, razmjerne i služiti odvraćanju.

U praksi takve alternativne kazne mogu biti novčana kazna za naručitelja ili skraćivanje trajanja ugovora. **Dodjela odštete ne predstavlja primjerenu kaznu u smislu Direktive 2007/66/EZ.**

Direktivom se propisuju i minimalni rokovi tijekom kojih gospodarski subjekt može zatražiti pravnu zaštitu u pogledu ništetnosti ugovora. Ti su rokovi sljedeći:

- **najmanje 30 kalendarskih dana** računajući od sljedećeg dana od datuma kada:
 - je naručitelj objavio obavijest o odabiru ponude ili
 - je naručitelj obavijestio zainteresirane ponuditelje i natjecatelje o zaključivanju ugovora.
- **6 mjeseci** računajući od sljedećeg dana od datuma zaključivanja ugovora – u svim drugim slučajevima.

Korektivni mehanizmi

Europska komisija može primijeniti korektivne mehanizme ako je prije sklapanja ugovora procijenila da je došlo do ozbiljnog kršenja prava Zajednice u području javne nabave tijekom

postupka javne nabave na koji se primjenjuje Direktiva 2004/18/EZ (odnosno Direktiva 2004/17/EZ).

3. Pravna zaštita u postupcima javne nabave u Republici Hrvatskoj.

U Republici Hrvatskoj, temeljni zakon koji uređuje pitanja postupaka javne nabave, uključujući i pitanja mjera pravne zaštite, je **Zakon o javnoj nabavi** od 3. listopada 2007. (objavljen u Narodnim novinama br. 110/07) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2008. Taj je zakon izmijenjen i dopunjen zakonom od 17. studenoga 2008. (objavljen u Narodnim novinama br. 125/08) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009. Izmjenama i dopunama su uvedene znatne preinake postupka pravne zaštite povezane, između ostalog, s nužnošću primjene europskih propisa u domaćem pravnom sustavu (u biti se radi o odredbama navedene Direktive 2007/66).

Osim Zakona o javnoj nabavi (ZJN), postoje i **Zakon o koncesijama** i **Zakon o javno-privatnom partnerstvu** koji isto sadrže odredbe o nekim aspektima javne nabave. Međutim, ovim dvama zakonima se ne uređuju detaljnosti postupka javne nabave, već se općenito pozivaju na propise na području javne nabave (ZJN)

U pogledu institucionalnog ustroja sustava pravne zaštite u Hrvatskoj, temeljni zakon je **Zakon o Državnoj Komisiji za Kontrolu Postupaka Javne Nabave** od 14. srpnja 2003. Zakonom se osniva Državna komisija kao tijelo nadležno za rješavanje žalbi te uređuje njeno ustrojstvo i djelokrug.

Pravna zaštita je uređena **5. dijelom ZJN-a**. Dvije su razine pravne zaštite: upravna i sudska. U prvom stupnju gospodarski subjekt koji traži zaštitu svojih prava može izjaviti žalbu. Žalba se izjavljuje Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave, ali se podnosi dotičnom naručitelju. U drugom stupnju, ako žalitelj nije zadovoljan odlukom Državne komisije, može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom RH.

Postupak pravne zaštite se primjenjuje na sve ugovore o javnoj nabavi uređene Zakonom o javnoj nabavi te posebnim zakonima – Zakonom o koncesijama i Zakonom o javno-privatnom partnerstvu. Pravna zaštita se može zatražiti u bilo kojem stadiju postupka.

Postupci javne nabave se vode sljedećim temeljnim načelima:

- načelo slobode kretanja robe,

- načelo slobode poslovnog nastana,
- načelo slobode pružanja usluga,
- načelo tržišnog natjecanja,
- načelo jednakog tretmana,
- načelo zabrane diskriminacije,
- načelo uzajamnog priznavanja,
- načelo razmjernosti i načelo transparentnosti.

Povrh navedenih, postoje i načela na kojima se temelji postupak pravne zaštite navedena u članku 135. Zakona o javnoj nabavi, i to:

- načelo zakonitosti, što znači da svako postupanje u postupku mora biti u okviru granica koje određuje zakon;
- efikasnosti;
- ekonomičnosti i
- kontradiktornosti postupka, što znači da svaka strana u postupku ima mogućnost iznijeti svoje stavove i dokaze za njih.

3.1 Tko smije tražiti pravnu zaštitu? Legitimacija u postupku pravne zaštite

Zakon o javnoj nabavi u članku 137. osigurava pravnu zaštitu prava svih nezadovoljnih strana u postupku javne nabave. Sukladno tomu, aktivnu legitimaciju na izjavljivanje žalbe imaju:

natjecatelji ili ponuditelji u postupku javne nabave, ali i svaki drugi gospodarski subjekt koji ima pravni interes za dobivanje ugovora o javnoj nabavi u predmetnoj javnoj nabavi, odnosno koji je pretrpio ili bi mogao pretrpjeti štetu od navodnoga kršenja subjektivnih prava.

Drugim riječima, zakon jamči zaštitu prava ne samo natjecatelja i ponuditelja koji su sudjelovali u postupku javne nabave, **već i gospodarskih subjekata koji bi bili zainteresirani za sudjelovanje u postupku i dobivanje ugovora, ali su zbog nekih djela ili propusta naručitelja spriječeni u podnošenja ponude u postupku javne nabave.**

Primjeri subjekata s aktivnom legitimacijom na traženje pravne zaštite:

- gospodarski subjekt koji nije mogao sudjelovati u postupku javne nabave zbog diskriminatornih zahtjeva u odnosu na sposobnost izvršenja ugovora ili diskriminatornog opisa predmeta nabave;
- gospodarski subjekt koji je spriječen u sudjelovanju u postupku javne nabave zbog neopravdane primjene pregovaračkog postupka javne nabave s prethodnom objavom ili bez nje;
- gospodarski subjekt nepravično isključen iz sudjelovanja u postupku javne nabave.

Zaštitu prava može tražiti i tijelo nadležno za sustav javne nabave i/ili Državno odvjetništvo. Potonje institucije mogu same izjaviti žalbu ili steći svojstvo stranke pod uvjetom da prijave svoje sudjelovanje u postupku pravne zaštite. Drugim riječima, te institucije mogu nastupati ili kao žalitelj ili kao zainteresirana stranka.

Subjekti s aktivnom legitimacijom na izjavljivanje žalbe čine samo jednu skupinu stranaka u postupku. U postupku pravne zaštite razlikujemo **razne vrste sudionika**, a ti su:

- aktivna stranka u postupku, to jest, stranka na čiji zahtjev se postupak pokreće (subjekt s pravom na izjavljivanje žalbe),
- pasivna stranka protiv koje se vodi postupak (naručitelj),
- zainteresirana stranka koja ima pravo sudjelovanja u postupku radi zaštite svojih prava ili pravnog interesa i koja prijavi svoje sudjelovanje nakon pokretanja postupka (svaki drugi gospodarski subjekt koji ima pravni interes za dobivanje ugovora o javnoj nabavi).

Svaka stranka ima pravo očitovati se o zahtjevima i navodima druge strane i predložiti dokaze. Državna komisija svakoj će stranci dostaviti podneske koje zaprimi u predmetu kojima se raspravlja o glavnoj stvari ili predlažu nove činjenice i dokazi. Svaka stranka ovlaštena je razgledati spis predmeta osim onog dijela ponude i dokumentacije koji je u skladu sa zakonom utvrđen tajnim.

U postupku pravne zaštite stranke mogu zastupati punomoćnici.

3.2. Što može biti predmetom postupka pravne zaštite?

Predmetom postupka pravne zaštite mogu biti:

odluke, radnje, propuštanja radnje naručitelja koju je na temelju Zakona o javnoj nabavi trebalo obaviti,

pod uvjetom da to predstavlja povredu postupka javne nabave na koje se mora primijeniti ZJN ili povredu prava sudionika i drugih zainteresiranih strana.

To u praksi znači da predmetom postupka pravne zaštite mogu postati ne samo nepravilne odluke ili radnje naručitelja, nego i propuštanje radnje naručitelja koju je ovaj bio dužan obaviti. To također znači da se postupak pravne zaštite može baviti radnjama i odlukama u tijeku postupka javne nabave, ali i onima prije pokretanja postupka javne nabave, pod uvjetom da se time kršilo prava zainteresiranih strana slijedom povrede bilo kojeg pravila utvrđenog Zakonom o javnoj nabavi. Tako se žalba može odnositi na radnje povezane s pripremom postupka javne nabave, i to:

- odluku da se ne primijene postupci koje predviđa ZJN,
- razdijeljenu vrijednost nabave da bi se izbjegla primjena odredaba ZJN-a
- odabir postupka javne nabave, itd.

Predmet postupka pravne zaštite valja shvaćati što je moguće šire kako bi se izbjeglo svako kršenje prava zainteresiranih strana i temeljnih načela, kao što su jednaki tretman, zabrana diskriminacije i tržišno natjecanje.

Primjeri radnji koje mogu biti predmetom postupka pravne zaštite:

- nepravilan odabir postupka javne nabave,
- razdjeljivanje vrijednosti nabave da bi se izbjegla obveza primjena postupka javne nabave,
- neobjavljivanje obavijesti o javnoj nabavi ili objava u neodgovarajućem obliku,
- nepravilan ili diskriminatoran opis predmeta nabave,

- diskriminatorni zahtjevi glede gospodarskih subjekata zainteresiranih za sudjelovanje u postupku,
- odluke o isključivanju iz postupka ili odbacivanju ponude,
- odluke o odabiru ponude.

3.3. Tko je nadležan za rješavanje žalbi? Uloga, sastav i djelokrug Državne komisije.

Tijelo nadležno za rješavanje žalbi u postupcima javne nabave u Republici Hrvatskoj je Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave. Njeno osnivanje, djelokrug, način rada i ustrojstvo uređuju Zakon o javnoj nabavi i Zakon o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (ZDKOM).

Državna komisija je državno tijelo koje samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih zakonom. Njena neovisnost se ogleda, između ostalog, i u načinu imenovanja članova, u financijskoj samostalnosti, u postupku odlučivanja, u zabrani utjecaja na odlučivanje Državne komisije te u odredbama o izuzeću člana Komisije od rada u nekom predmetu u slučaju sukoba interesa.

Državna komisija se sastoji od **pet (5) članova**, od kojih je jedan predsjednik, a jedan zamjenik predsjednika. Članove Državne komisije, uključivo i predsjednika, imenuje i razrješuje dužnosti Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Imenuju se među hrvatskim državljanima s visokom stručnom spremom, **deset (10) godina** radnog staža u struci i odgovarajućim stručnim znanjem. Najmanje tri člana Komisije moraju biti diplomirani pravnici, dok ostali članovi mogu biti diplomirani ekonomisti ili inženjeri. Još strože odredbe vrijede za predsjednika Državne komisije, od koga se zahtijeva da ima završen pravni fakultet i povrh toga kvalifikacije dostatne za imenovanje na mjesto suca. Članovi Državne komisije se imenuju na razdoblje od pet godina i mogu biti ponovno imenovani.

Članovi Državne komisije ovlaštene su pisati i objavljivati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova. No, postoji strogo pravilo prema kojem se članstvo u Državnoj komisiji kosi sa samostalnim obavljanjem gospodarske djelatnosti, vlasništvom dionica, udjela ili imanjem prava odlučivanja i glasačkih prava u trgovačkom društvu, članstvom u upravama, nadzornim odborima i drugim tijelima.

Zakon o Državnoj komisiji određuje i okolnosti razrješenja dužnosti člana Državne komisije, što se predviđa u sljedećim situacijama:

- u slučaju smrti,
- na zahtjev člana,
- radi trajnog gubitka sposobnosti obavljanja dužnosti,
- uslijed umirovljenja,
- radi osude za kazneno djelo– od dana pravomoćnosti presude,
- radi povrede obveze čuvanja službene tajne u svezi s obavljanjem dužnosti,
- ako obavlja službu, poslove ili aktivnosti koji su nespojivi s dužnošću člana Državne komisije,
- ako bez opravdanog razloga ne obavlja dužnost člana Državne komisije.

Državna komisija je odgovorna Hrvatskom saboru. Obvezna je izvješće podnijeti Hrvatskom saboru jednom godišnje ili ako to zatraži Hrvatski sabor i češće. Godišnje izvješće se odnosi na rad Državne komisije, a obuhvaća i podatke o broju zaprimljenih i riješenih predmeta, broju poništenih postupaka nabave, broju neriješenih predmeta, kao i popis naručitelja koji najčešće krše zakonske odredbe u postupku javne nabave.

Opseg nadležnosti Državne komisije

Kako je gore navedeno, **Državna komisija je tijelo nadležno za rješavanje žalbi u postupcima javne nabave.** Sukladno odredbama ZJN-a (čl. 141.), **Državna komisija postupa u granicama zahtjeva iznijetih u žalbi i u odnosu na bitne povrede ZJN-a iz članka 140.** Nije ovlaštena kontrolirati činjenično i pravno stanje koje je bilo predmetom prethodne žalbe u istom postupku nabave.

Ovo je pravilo važno za gospodarske subjekte koji od Državne komisije traže pravnu zaštitu. Moraju imati na umu da moraju precizno opisati sve činjenice i nepravilnosti koje namjeravaju navesti u postupku pravne zaštite te da žalba mora biti jasno formulirana kako bi Državna komisija mogla razmotriti sve važne čimbenike u predmetu. U suprotnom Državna komisija ne može odlučivati o spornim stvarima koje nisu navedene u žalbi.

Jedini izuzetak od gornjeg pravila jest kada **Državna komisija postupa po službenoj dužnosti**, u slučaju takozvanih

bitnih povreda ZJN-a, opisanih 140., koje postoje ako naručitelj u postupku nabave nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ZJN-a, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite odluke.

ZJN navodi da se sljedeće nepravilnosti u postupku javne nabave smatraju bitnim povredama njegovih odredaba:

- provođenje postupka javne nabave bez donošenja odluke o početku postupka javne nabave, sa sadržajem određenim u članku 13. ZJN-a (između ostalog, informacije o predmetu nabave, vrijednosti nabave, odabranom postupku javne nabave, itd.),
- neusklađenost dokumentacije za nadmetanje s zakonom, koja je dovela ili koja je mogla dovesti do diskriminacije ponuditelja ili ograničenja tržišnog natjecanja,
- objave o javnoj nabavi koje nisu u skladu sa ZJN-om u pogledu načina objave,
- propusti vezani za postupak otvaranja ponuda, a odnose se na nedostatak podataka o sudionicima postupka, iznosima njihovih ponuda te nedostatak njihovih potpisa kao i propusti vezani za ocjenu zahtjeva za sudjelovanje,
- propusti vezani za postupak pregleda, ocjene i odabira ponuda: nepostojanje razloga i dokaza na temelju kojih je donesena odluka,
- odabir ponude čija je ukupna cijena veća od planiranih sredstava za nabavu osim ako ZJN-om nije određeno drugačije,
- odabir ponude koja nije najpovoljnija,
- odabir neprihvatljive ponude.

Državna komisija je i **tijelo ovlašteno odlučivati o žaliteljevom prijedlogu za određivanje privremene mjere**, kao i o **naručiteljevom prijedlogu za nastavak postupka javne nabave**.

Državna komisija može pozvati žalitelja da upotpuni žalbu u slučaju neuredne žalbe te poništiti postupak ako naručitelj ne dostavi žalbu i relevantnu dokumentaciju.

Državna komisija po službenoj dužnosti kontrolira odluke naručitelja nakon zaprimanja žalbe ako isti nađe da je ona djelomično ili u cijelosti osnovana.

Odlučivanje Državne komisije

Državna komisija donosi odluke na sjednici vijeća većinom glasova. Član Državne komisije ne može biti suzdržan od glasovanja. Da bi se osigurao kvorum potreban za odlučivanje, sjednici vijeća moraju nazočiti najmanja tri člana Državne komisije, od kojih jedan mora biti predsjednik ili njegov zamjenik.

U postupku pravne zaštite, stranke mogu tražiti izuzeće članova Državne komisije u konkretnom predmetu (izuzeće člana Komisije).

Član Državne komisije se izuzima od rada u predmetu u sljedećim situacijama:

- ako je sam stranka, zakonski zastupnik stranke ili je sa strankom u poslovnom odnosu,
- ako mu je stranka ili njezin zastupnik srodnik, bračni drug ili srodnik po tazbini,
- ako postoje i druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

Nakon donošenja odluke, Državna komisija dostavlja pisani otpравak strankama postupka, tijelu nadležnom za sustav javne nabave i Državnom uredu za reviziju. Odluke se javno objavljuju na internetskoj stranici Državne komisije, a mogu se javno objaviti i u Narodnim novinama.

Sjednice vijeća Državne komisije nisu javne.

3.4 Uloga naručitelja u postupku pravne zaštite

Uloga naručitelja u postupku pravne zaštite je ograničena na neka postupanja koje je ovlašten ili dužan provesti. Naručitelj ne rješava žalbe. Jedina je iznimka situacija kada, prije no što proslijedi žalbu Državnoj komisiji, naručitelj nađe da je ona djelomično ili u cijelosti osnovana. Tada može:

- ispraviti radnju,
- poduzeti činjenje,
- postojeću odluku staviti izvan snage i zamijeniti je drugom odlukom ili
- poništiti postupak javne nabave.

Nova odluka, kao i sve odluke naručitelja, mogu biti predmetom nove žalbe prema uvjetima iz ZJN-a. Takve odluke po službenoj dužnosti kontrolirati Državna komisija. U slučaju kad naručitelj koristi ovlast prihvaćanja žalbe djelomično ili u cijelosti, dužan je o tome izvijestiti Državnu komisiju i dostaviti joj novu odluku ili odgovarajući dokaz uz dokaz o dostavi odluke svim sudionicima u postupku odabira. Postupajući u ovakvoj situaciji po službenoj dužnosti, Državna komisija provjerava da li je odlučeno o svim zahtjevima i nastaviti žalbeni postupak u slučaju kada naručitelj to nije odlučio.

Općenito, uloga naručitelja u postupku pravne zaštite jest da Državnoj komisiji proslijedi žalbu i svu potrebnu dokumentaciju i da sudjeluje u postupku kao stranka, no ne i da odlučuje u predmetu.

Prema ZJN-u, (čl.145. i 146.) žalba se izjavljuje Državnoj komisiji, a predaje naručitelju koji je dužan dostaviti je Državnoj komisiji. Ako se naručitelj ne slaže s navodima iz žalbe, pa tako ne poseže za ovlastima iz prethodnog stavka, mora je Državnoj komisiji proslijediti zajedno sa svojim odgovorom i svom relevantnom dokumentacijom.

Naručitelj ima pravo Državnoj komisiji postaviti **zahtjev za odobrenje nastavka postupka javne nabave**. To je moguće kada je gospodarski subjekt postavio prijedlog za određivanje privremene mjere ili u slučajevima žalbe protiv odluke o odabiru ponude, , obavijesti o početku postupka javne nabave u slučajevima pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave ili nabave javnih usluga iz Dodatka II B ZJN-a. Takav zahtjev može se postaviti samo kada je opravdan mogućim nastankom štete zbog neprovođenja nabave, a koja je neproporcionalna vrijednosti nabave. Ako Državna komisija odobri zahtjev naručitelja, to može bitno podrazumijeva potpisivanje ugovora o javnoj nabavi koji je predmet spora.

3.5 Kako izjaviti žalbu? Zahtjevi glede pokretanja postupka

Rokovi

Postupak pravne zaštite počinje u trenutku predaje žalbe naručitelju ili zahtjeva za poništenje postupka javne nabave zbog nedostavljanja dokumentacije Državnoj komisiji.

Rokovi za izjavljivanje žalbe su različiti i ovise o vrijednosti nabave. S druge strane, trenutak od kojeg rokovi počinju teći ovisi o predmetu postupka pravne zaštite.

Tako se žalba, prema odredbama članka 147. ZJN-a, mora izjaviti u roku od **deset dana (tri dana** u postupcima nabave male vrijednosti – vidi tablicu dolje), **od dana**:

- **objave o javnoj nabavi** u odnosu na podatke, radnje, postupke i nečinjenja iz objave,
- **javnog otvaranja ponuda** u odnosu radnje, postupke, nečinjenja vezana uz dokumentaciju nabave te postupak otvaranja ponuda, a u slučaju kada nije bilo javnog otvaranja ponuda od dana dostave odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabave u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti te postupak pregleda, ocjene i odabira ponude,
- **primitka odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu** iz javne nabave u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti te postupak pregleda, ocjene i odabira ponude
- **isteka roka za donošenje odluke o pojedinačnim pravima** iz javne nabave navedenih u prethodnoj natuknici,
- **saznanja za postupak nabave proveden na način suprotan ovome Zakonu**, a najkasnije u roku godine dana od dana kada je taj postupak proveden.

Poredbena tablica rokova i predmetnih vrijednosti nabave

10 dana	vrijednost nabave viša od	300.000,00 kuna za robu i usluge, 500.000,00 kuna za radove.
3 dana	vrijednost nabave jednaka ili manja od	300.000,00 kuna za robu i usluge, 500.000,00 kuna za radove.

VAŽNO! Žalitelj koji je propustio izjaviti žalbu u roku prema odredbama članka 147. ZJN-a gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti u kasnijoj fazi postupka.

Danom izjavljivanja žalbe smatra se:

- **dan predaje pošti preporučene poštanske pošiljke ili dan preporučene pošiljke**, ako se žalba dostavlja poštom ili elektroničkim sredstvima;
- **dan kada je naručitelj zaprimio žalbu**, ako se žalba predaje izravno. U takvom je slučaju naručitelj dužan žalitelju izdati potvrdu o zaprimanju uz navođenje vremena zaprimanja. Ako naručitelj odbije izdati takvu potvrdu, smatrat će se da je žalba podnesena pravodobno, osim ako naručitelj ne dokaže suprotno.

Sadržaj žalbe

Sukladno odredbama članka 143. ZJN-a, žalba mora sadržavati sljedeće informacije:

- podatke o žalitelju (ime, prezime, tvrtku ili naziv, adresu prebivališta, sjedište),
- podatke o zastupniku ili punomoćniku,
- naziv, tvrtku i sjedište naručitelja,
- broj i datum postupka javne nabave i podatke o objavi o javnoj nabavi,
- broj i datum odluke o odabiru ponude, poništenju nadmetanja ili druge odluke naručitelja,
- druge podatke o radnji, propuštanju radnje ili postupcima naručitelja koji su predmet postupka, o predmetu nabave, te evidencijski broj nabave,
- opis činjeničnog stanja,
- a opis nepravilnosti i obrazloženje,
- prijedlog dokaza,
- žalbeni zahtjev,
- zahtjev za naknadu troškova postupka,
- potpis ovlaštene osobe i pečat.

Žalitelj je uz žalbu dužan priložiti i dokaz o uplati upravne pristojbe i dokaz o uplati naknade za vođenje postupka.

Može postaviti i prijedlog za određivanje privremene mjere, ali samo zajedno sa žalbom, inače će se prijedlog za određivanje privremene mjere odbaciti.

Ako dostavljena žalba ne sadrži najmanje podatke iz članka 143. stavka 1. točke 1., 3., 4., 5. i 9., a to su:

- podaci o žalitelju,
- podaci o naručitelju,

- broj i datum postupka javne nabave i podaci o objavi o javnoj nabavi,
- broj i datum odluke o odabiru ponude, poništenju nadmetanja ili druge odluke naručitelja i
- prijedlog dokaza,

Državna komisija pozvat će žalitelja na upotpunjenje žalbe i odrediti mu rok koji ne može biti duži od pet dana. Ako žalitelj ne upotpuni žalbu zatraženim informacijama, žalba će se odbaciti kao neuredna, osim ako bi se iz sadržaja iste moglo postupati i ako žalba ima postavljen žalbeni zahtjev.

Žalitelj koji nema sjedište na području Republike Hrvatske dužan je odrediti punomoćnika ili punomoćnika za prijem pismena sa teritorija Republike Hrvatske ili odrediti drugi način dostave koji neće dovesti do odugovlačenja postupka.

Način izjavljivanja žalbe i zahtjev za poništenje postupka javne nabave

Žalba se izjavljuje Državnoj komisiji, a predaje naručitelju. Gospodarski subjekt to može učiniti **u pisanom obliku izravno ili preporučenom poštanskom pošiljkom, kao i elektroničkim putem** ako su za to ostvareni obostrani uvjeti dostavljanja elektroničkih isprava u skladu s odredbama o elektroničkom potpisu. Mora je dostaviti **u dovoljnom broju primjeraka** kako bi mogla biti uručena i drugim strankama postupka.

Jedan primjerak žalbe mora podnijeti Državnoj komisiji, istodobno kada i naručitelju te na isti način.

Potom **naručitelj Državnoj komisiji dostavlja, u roku od pet dana od zaprimanja, žalbu svim priložima u izvorniku s podatkom i dokazom o vremenu njezina uručenja**. Zajedno sa žalbom, naručitelj Državnoj komisiji dostavlja i **odgovor na žalbu**, s:

- obrazloženjem i očitovanjem o činjeničnim navodima,
- očitovanjem o pravnim navodima,
- očitovanjem o žalbenom zahtjevu
- kronologijom postupka javne nabave s navodima o bitnim elementima postupka javne nabave (procijenjena vrijednost nabave, podaci o objavi o

javnoj nabavi, postupak otvaranja ponuda, postupak pregleda i ocjene ponuda, odluka o odabiru i dr.).

Naručitelj mora dostaviti i cjelovitu dokumentaciju postupka s popisom priloga, neizmijenjene cjelovite izvornike ponuda ponuditelja, a najmanje žalitelja, odabranog ponuditelja te onih sposobnih ponuditelja koji omogućavaju postupak odabira te druge dokaze na okolnosti postojanja pretpostavki za donošenje zakonite odluke, radnji, propuštanja ili pak postupaka.

Ako naručitelj ne dostavi zatražene dokumente, Državna komisija mora zahtijevati dotičnu dokumentaciju od naručitelja, a u slučaju da je isti ne dostavi, nastaviti postupati po žalbi po službenoj dužnosti nakon isteka roka od 30 dana od dana predaje žalbe naručitelju.

U slučaju da naručitelj ne dostavi zatražene dokumente Državnoj komisiji, postoji i mogućnost da se donesu relevantne predviđene odluke u korist žalitelja. Tada je žalitelj ovlašten **zatražiti da Državna komisija donese odluku o poništenju cjelokupnog postupka javne nabave**. Takav zahtjev može podnijeti u roku 30 dana od dana podnošenja žalbe naručitelju. Zahtjev podnesen Državnoj komisiji mora sadržavati podatke iz članka 143. stavka 1. točke 1., 3., 4., 5., 6., 9., 10. i 12. ZJN-a i dokaze na okolnosti uručenja žalbe naručitelju. Ako žalitelj uz zahtjev podnese i sve zatražene informacije, Državna komisija usvojit će prijedlog žalitelja i odlučiti o poništenju cjelokupnog postupka javne nabave.

Troškovi postupka pravne zaštite

Postoje dvije vrste troška koji žalitelj snosi glede sudjelovanja u postupku pravne zaštite: **naknada za vođenje postupka i troškovi postupka**.

Naknadu za vođenje žalbenog postupka plaća unaprijed gospodarski subjekt koji izjavljuje žalbu. Iznos naknade ovisi o predmetu i vrijednosti nabave.

Sukladno odredbama članka 159. ZJN-a, trenutačno vrijede sljedeći iznosi naknada:

– **2.000,00 kuna** za procijenjenu vrijednost nabave **do iznosa** propisanih u članku 128. stavku 1. ZJN-a,

- **5.000,00 kuna** za procijenjenu vrijednost nabave **jednaku ili veću** od iznosa propisanih u članku 128. stavku 1. ZJN-a do 2.000.000,00 kuna,
- **7.500,00 kuna** za procijenjenu vrijednost nabave **jednaku ili veću** od 2.000.000,00 kuna.

Poredbena tablica iznosa naknade, predmeta javne nabave i relevantnih vrijednosti

2.000,00 kuna	Vrijednost nabave niža od: <ul style="list-style-type: none"> • 300.000,00 kuna za robu i usluge • 500.000,00 kuna za radove
5.000,00 kuna	Vrijednost nabave jednaka ili viša od: <ul style="list-style-type: none"> • 300.000,00 kuna za robu i usluge • 500.000,00 kuna za radove i • do 2.000.000,00 kuna
7.500,00 kuna	Vrijednost nabave jednaka ili viša od 2.000.000,00 kuna

Troškovi postupka su troškovi koji nastaju prema sudionicima postupka pravne zaštite uzrokovani radnjama tijekom postupka. Gospodarski subjekt koji pokreće postupak pravne zaštite snosi troškove povezane s postupkom, čiju nadoknadu može zahtijevati od druge stranke. Državna komisija u svojoj odluci o ishodu postupka pravne zaštite rješava o troškovima žalbenog postupka, određuje tko snosi troškove postupka i njihov iznos te kome se i u kojem roku moraju platiti. Stoga zahtjev za naknadu troškova postupka mora biti dostavljen Državnoj komisiji u sklopu žalbe te biti posve određen i specificiran.

Opće pravilo o nadoknadi troškova postupka je to da je stranka, na čiju je štetu postupak okončan, dužna protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su joj nastali sudjelovanjem u postupku.

U slučaju odustajanja od žalbe ili odbijanja žalbe, žalitelj je dužan naručitelju nadoknaditi sve troškove nastale podnošenjem žalbe.

Ako je žalba djelomično usvojena, Državna komisija može odlučiti 1) da svaka strana podmiri svoje troškove, ili 2) da se troškovi žalbenog postupka podijele na jednake dijelove ili 3) da se podijele razmjerno usvajanju žalbe.

3.6 Posljedice izjavljivanja žalbe

Najvažnija posljedica izjavljivanja žalbe jest obustava potpisivanja i izvršenja ugovora.

Sukladno odredbama članka 138. ZJN-a, naručitelj ne smije potpisati ugovor o javnoj nabavi ili pristupiti njegovu izvršenju u roku od **petnaest dana**, ili **pet dana** u postupcima male vrijednosti. Rok se računa od dana primitka odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabave u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti te postupak pregleda, ocjene i odabira ponude.

Žalba izjavljena protiv odluke o odabiru, obavijesti o početku postupka javne nabave u slučajevima pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave te nabave javnih usluga iz Dodatka II B sprječava potpisivanje ugovora o javnoj nabavi za sve grupe ili dijelove predmeta nabave.

Valja primijetiti da rok tijekom kojeg nije dozvoljeno potpisati niti izvršiti ugovor ne počinje teći od dana izjavljivanja žalbe, već ranije, od dana primitka odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabave. Obustava traje do isteka razdoblja mirovanja koje je već opisano u ovom priručniku ili do okončanja postupka pravne zaštite ako je izjavljena žalba. Sve je ovo logična posljedica općeg cilja postupka pravne zaštite, a to je zaštititi prava sudionika postupka javne nabave i osigurati djelotvorno tržišno natjecanje u postupku javne nabave. Ovakav zahtjev omogućuje gospodarskim subjektima da izjave žalbu i zaštite svoja prava u trenutku kada je nepravilnosti još moguće ispraviti ili ukloniti. Time se sprječavaju situacije u kojoj bi gospodarski subjekt izgubio mogućnost dobivanja ugovora i bio bi jedino upućen na naknadu štete, jer bi ugovor već bio sklopljen ili čak i izvršen.

3.7 Prijedlog za određivanje privremene mjere

Drugi način na koji gospodarski subjekti mogu zaštititi svoja prava u postupku javne nabave jest mogućnost podnošenja prijedloga za određivanje privremene mjere, koju mora podnijeti **istodobno s izjavljivanjem žalbe**, inače će prijedlog biti odbačen.

U prijedlogu za određivanje privremene mjere gospodarski subjekt može predložiti mjere kojima bi cilj bio sprječavanje nastanka štete do koje bi moglo doći ako se ne usvoji predložena mjera. Može predložiti svaku relevantnu mjeru za dotični slučaj, uključujući i zabranu potpisivanja ugovora i izvršavanja ugovornih obveza koje su predmet nabave predmetnog postupka pravne zaštite.

Žalitelj u svojem prijedlogu Državnoj komisiji mora učiniti vjerojatnim postojanje okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev.

Prema ZJN-u (čl. 150.), Državna komisija mora odlučiti o prijedlogu za određivanje privremene mjere u roku od pet dana od dostave žalbenog spisa ili odgoditi donošenje odluke o privremenoj mjeri do donošenja odluke o glavnoj stvari.

Državna komisija može po službenoj dužnosti odrediti privremenu mjeru zabrane potpisivanja ugovora o javnoj nabavi kada nađe da su ispunjene pretpostavke za njezino određivanje. U svom rješenju mora odrediti i vremensko trajanje privremene mjere.

Iz navedenog slijedi da je ugovor potpisan suprotno određenoj privremenoj mjeri ništetan.

3.8 Zahtjev za nastavak postupka javne nabave

Zahtjev za nastavak postupka javne nabave je instrument namijenjen naručiteljima koji im omogućava da u iznimnim okolnostima potpišu i izvrše ugovor o javnoj nabavi koji je predmet žalbe, bez obzira na činjenicu:

- da je gospodarski subjekt postavio prijedlog za određivanje privremene mjere ili
- da je izjavljena žalba protiv odluke o odabiru, obavijesti o početku postupka javne nabave u slučajevima pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave te nabave javnih usluga iz Dodatka II B.

Zahtjev se mora podnijeti istodobno s odgovorom na žalbu i dokumentacijom postupka nabave, inače će se odbaciti.

Zahtjev za nastavak postupka može se postaviti samo iz razloga mogućeg nastanka štete zbog neprovođenja nabave koja je neproporcionalna vrijednosti nabave. Zahtjev mora sadržavati osnovne podatke opisane u članku 143. stavcima 1., 3. i 4. ZJN-a, te zahtjev, obrazloženje i dokaz o činjenicama kojima se isti potkrepljuje.

<p>Državna komisija odluku o zahtjevu za nastavak postupka mora donijeti u roku pet dana od dana dostave žalbe ili u slučaju opravdanog razloga odgoditi donošenje odluke do odlučivanja o glavnoj stvari.</p>

3.9 Vođenje postupka pravne zaštite i njegovi rezultati

Prvi korak u postupku pravne zaštite je izjavljivanje žalbe koja se naslovljava na Državnu komisiju, a predaje naručitelju. Nakon uručivanja žalbe, naručitelj mora dostaviti žalbu, cjelovitu dokumentaciju i svoj odgovor na žalbu Državnoj komisiji.

Subjekti koji imaju svojstvo stranke se mogu prijaviti za sudjelovanje u postupku tijekom njegovog trajanja.

Postupak pravne zaštite vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma. U slučajevima kada neki postupovni aspekti nisu uređeni odredbama ZJN-a, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

U tijeku cijelog postupka, stranke su dužne nastojati spor riješiti mirnim putem (čl.142. ZJN-a). Osim toga, u bilo kojem trenutku tijekom postupka koji se vodi pred Državnom komisijom, stranke mogu sklopiti nagodbu. Nagodbu sklopljenu u postupku pravne zaštite mora odobriti vijeće Državne komisije pod uvjetom da ona ne vrijeđa odredbe zakona i pravila javnog morala ili pravne interese trećih osoba. Sporazum o nagodbi unosi se u zapisnik sjednice vijeća.

Stranke koje sudjeluju u postupku su dužne u postupku iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve ili odluke, postupke, radnje ili nečinjenja, te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju.

S druge strane, naručitelj je dužan dokazati postojanje činjenica i okolnosti na temelju kojih je donio odluke o pravima, poduzeo radnje ili propuštanja te obavio postupke, koji su predmet postupka pravne zaštite.

Što se tiče žalitelja, on je dužan dokazati ili barem učiniti vjerojatnim postojanje činjenica i razloga koji se tiču ovlasti na podnošenje žalbe, povreda postupka ili povreda primjene materijalnog prava, koje su istaknute u žalbi, za koje zna ili bi trebao znati.

Kada je to opravdano, posebice kada je nužno razjasniti složeno činjenično stanje ili pravno pitanje, stranke mogu predložiti održavanje usmene rasprave, o čemu odlučuje Državna komisija. Državna komisija može i sama odlučiti o sazivanju usmene rasprave u slučaju kada utvrdi da je to potrebno zbog razjašnjenja složenoga činjeničnog stanja ili pravnog pitanja. O tijeku usmene rasprave se vodi zapisnik. Usmena rasprava je javna, no javnost može biti isključena zbog potrebe čuvanja poslovne, vojne ili službene tajne.

Nakon izjavljivanja žalbe Državnoj komisiji, ako je ista potpuna i ne postoji prijedlog za određivanje privremene mjere ili zahtjeva za nastavak postupka javne nabave (ili ako je Državna komisija već donijela odluku o takvom prijedlogu ili zahtjevu), Državna komisija mora **donijeti odluku o žalbi u roku od 15 dana od kompletiranja dokumentacije spisa.**

Na kraju postupka pravne zaštite te na temelju žalbe i podastrih dokaza, Državna komisija može:

- obustaviti postupak zbog odustanka od žalbe,
- odbaciti žalbu zbog nenadležnosti, nedopuštenosti, neurednosti, nepravodobnosti i zbog toga što je izjavljena od neovlaštene osobe,
- odbiti žalbu zbog neosnovanosti,
- poništiti odluku, postupak ili radnju u dijelu kojem je zahvaćena nezakonitošću,
- proglašiti odluku o pojedinačnim pravima ili postupak ništavim ako je u postupku javne nabave učinjena kakva nepravilnost koja je razlog ništavosti prema odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje upravni postupak,
- odlučiti o nagodbi sklopljenoj u postupku pred Državnom komisijom,
- odlučiti o zahtjevu za naknadu troškova žalbenog postupka,
- odlučiti o određivanju privremene mjere na način određen ZJN-om,
- odlučiti o prijedlogu za nastavak postupka javne nabave.

Državna komisija tijekom postupka odlučuje dvojako:

- rješenjem o glavnoj stvari,
- zaključkom u ostalim slučajevima.

Odluke Državne komisije su konačne i izvršne.

O radnjama poduzetima na sjednici vijeća na kojoj se raspravlja o predmetu spora sastavlja se zapisnik. Zapisnik mora sadržavati:

- naziv tijela i sastav članova,
- dan i sat obavljanja radnje,
- naznaku predmeta spora,
- podatke o prisutnim strankama i njihovim zastupnicima.

Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o radnji, a u slučaju rasprave i izjave stranaka te odluku donesenu na raspravi.

Zapisnik moraju potpisati predsjednik vijeća, prisutne stranke i njihovi punomoćnici te zapisničar. **Zapisnik je sastavni dio spisa.**

3.10 Što nakon odluke Državne komisije? Sudska zaštita

U slučaju da je stranka u postupku pravne zaštite nezadovoljna odlukom Državne komisije, ista može zatražiti zaštitu svojih prava pred sudom. Sukladno Zakonu o upravnom postupku, spor pred sudom se mora pokrenuti u roku od 30 dana od dana odluke Državne komisije. Sudsku zaštitu mogu zatražiti i gospodarski subjekt i dotični naručitelj. Sud nadležan za odlučivanje o žalbi na odluke Državne komisije je **Upravni sud Republike Hrvatske**. Odredbe ZJN-a ne uređuju postupovne aspekte upravnih sporova. Jedino što se napominje je to da je postupak po upravnoj tužbi u predmetu javne nabave žurne naravi.

3.11 Posebne odredbe Zakona o koncesijama i Zakona o javno-privatnom partnerstvu

Oba ova zakona, Zakon o koncesijama (ZK) i Zakon o javno-privatnom partnerstvu (ZJPP) su novi propisi, usvojeni krajem listopada 2008. godine. Prvi uređuje pitanja odabira koncesionara, potonji uređuje postupak odabira privatnog partnera.

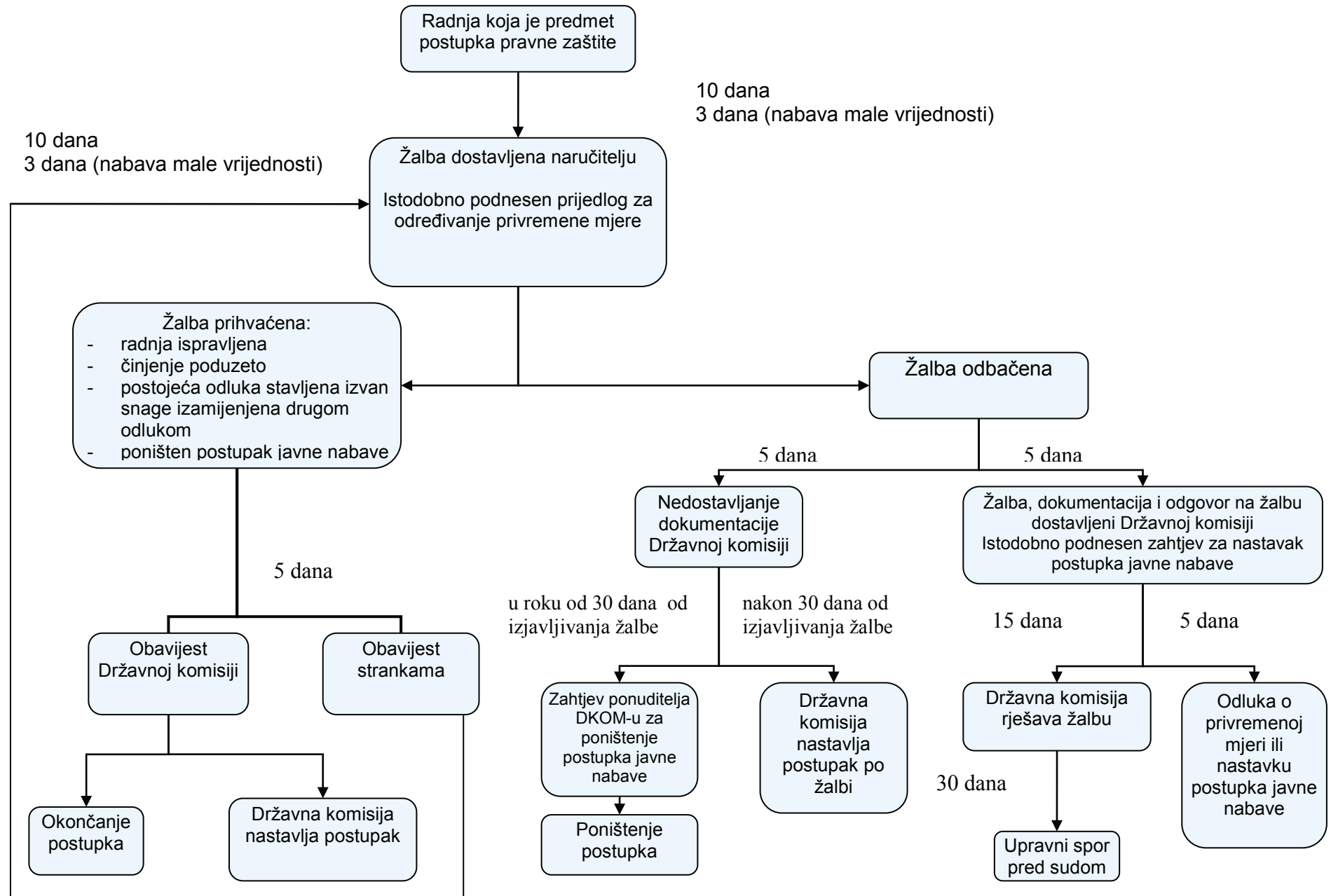
Oba zakona sadrže odredbe o pravnoj zaštiti – u ZJPP-u je to dio VI., a u ZK dio VII. Nijedan ne uređuje posebno pravnu zaštitu u postupku odabira privatnog partnera odnosno koncesionara, već se oba pozivaju na propise kojima se uređuje javna nabava, to jest ZJN.

Stoga se pravna zaštita u odabiru privatnog partnera u javno-privatnom partnerstvu odnosno odabira koncesionara u ugovorima o koncesiji uređuje odredbama Zakona o javnoj nabavi koje se odnose na postupak pravne zaštite.

Drugo su pitanje **sporovi koji nastaju iz ugovora o javno-privatnom partnerstvu ili o koncesiji**. U oba slučaja, mjerodavni zakoni (ZJPP i ZK) određuju da je **rješavanje sporova nadležan isključivo trgovački sud prema sjedištu javnog tijela.**

Prema oba zakona, **stranke mogu ugovoriti arbitražnom rješavanju sporova**. U takvom slučaju se ne primjenjuje rješavanje spora pred trgovačkim sudom.

3.12 Shema žalbenog postupka

Dodatak 1. Obrasci koji se primjenjuju u postupku pravne zaštite

1. Obrazac za izjavljivanje žalbe

 (mjesto i datum)
	Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave Kneza Mutimira 5/I, 10000 Zagreb Republika Hrvatska
..... (ime i prezime žalitelja)	
..... (tvrtka ili naziv)	
..... (adresa prebivališta)	
..... (sjedište)	
..... (podaci o zastupniku ili punomoćniku) ³⁵	
ŽALBA	
u svezi postupka javne nabave broj, koji je proveo:	
..... (Podaci o naručitelju i nabavi: - naziv, tvrtka i sjedište naručitelja),	
pokrenut	dana:
..... (datum postupka javne nabave i podaci o objavi o javnoj nabavi).	
Predmet postupka javne nabave:.....	
.....	

³⁵ Žalitelji koji nemaju sjedište na području Republike Hrvatske dužni su odrediti punomoćnika ili punomoćnika za prijem pismena s teritorija Republike Hrvatske ili odrediti drugi način dostave koji neće dovesti do odugovlačenja postupka (čl. 143. st. 2. ZJN).

Radnja koja je predmet žalbe:.....
(*broj i datum odluke o odabiru ponude, poništenju nadmetanja ili druge odluke naručitelja; opis radnji, propuštanja radnje ili postupaka naručitelja koji su predmet žalbenog postupka*).

Opis činjeničnog stanja:

.....
.....
.....

Opis nepravilnosti i obrazloženje.

.....
.....
.....
.....

Prijedlog dokaza:

.....
.....

Zahtjevi:

- žalbeni zahtjev,
- zahtjev za naknadu troškova postupka

.....
.....
.....

.....
(*potpis ovlaštene osobe i pečat*)

Prilozi:

1. dokaz o uplati upravne pristojbe
2. dokaz o uplati naknade za vođenje postupka
3. prijedlog za određivanje privremene mjere (*ako je obrazložen*)

2. Obrazac potvrde o zaprimanju žalbe

.....
(mjesto i datum)

.....
(naziv/tvrtka
naručitelja)

.....
(adresa)

Potvrda o zaprimanju žalbe

Ovime se potvrđuje da je žalba protiv postupka javne nabave broj,
pokrenutog dana.....(datum), za nabavu.....
.....(predmet postupka javne nabave), predana
..... (naziv naručitelja) dana..... (datum i
vrijeme uručenja).

Žalitelj:..... (naziv/tvrtka, adresa žalitelja)

Predmet žalbe:

.....
.....
.....

.....
(potpis ovlaštene osobe i pečat)

3. Obrazac odgovora na žalbu

..... (mjesto i datum)
Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave
Kneza Mutimira 5/I, 10000 Zagreb Republika Hrvatska
..... (naziv, tvrtka naručitelja)
..... (sjedište naručitelja)
(adresa naručitelja)
ODGOVOR NA ŽALBU³⁶
predanu dana (datum) žalitelja (naziv/tvrtka žalitelja, adresa), protiv postupka javne nabave broj
Kronologija postupka javne nabave i opis bitnih elemenata: - procijenjena vrijednost nabave, - podaci o objavi o javnoj nabavi, - postupak otvaranja ponuda, - postupak pregleda i ocjene ponuda, - odluka o odabiru.
.....
Opis činjeničnog stanja, pravnog stanja i žalbenog zahtjeva.
.....

³⁶ Naručitelj je dužan u roku od pet dana od zaprimanja žalbe Državnoj komisiji dostaviti odgovor na žalbu (čl. 146. st. 1. ZJN).

Obrazloženo očitovanje naručitelja o navodima ponuditelja:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(potpis ovlaštene osobe i pečat)

Prilozi:

1.

(Cjelovita dokumentacija postupka s popisom priloga).

2.

(Neizmijenjeni cjeloviti izvornici ponuda ponuditelja, a najmanje žalitelja, odabranog ponuditelja te onih sposobnih ponuditelja koji omogućavaju postupak odabira).

3.

(Drugi dokazi na okolnosti postojanja pretpostavki za donošenje zakonite odluke, radnji, propuštanja ili pak postupaka),

4. Zahtjev za nastavak postupka javne nabave (uz obrazloženje i ako je gospodarski subjekt postavio prijedlog za određivanje privremene mjere ili ako je izjavljena žalba protiv odluke o odabiru, obavijesti o početku postupka javne nabave u slučajevima pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave te nabave javnih usluga iz Dodatka II).

4. Obrazac prijedloga za određivanje privremene mjere

 (mjesto i datum)
	Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave Kneza Mutimira 5/I, 10000 Zagreb Republika Hrvatska
..... (ime i prezime žalitelja)	
..... (tvrtka ili naziv)	
..... (adresa prebivališta)	
..... (sjedište)	
..... (podaci o zastupniku ili punomoćniku) ³⁷	
Prijedlog za određivanje privremene mjere	
U odnosu na žalbu protiv postupka javne nabave broj..... koji je dana (datum), pokrenuo (naziv/tvrtka naručitelja), ovime se postavlja prijedlog za određivanje: (predložene mjere da bi se spriječio nastanak moguće štete; dopušteno je predložiti svaku mjeru relevantnu za dotični predmet, uključujući i obustavu potpisivanja ugovora o javnoj nabavi ili izvršenja ugovornih obveza koje su predmet postupka pravne zaštite)	
Obrazloženje:	

³⁷ Žalitelji koji nemaju sjedište na području Republike Hrvatske dužni su odrediti punomoćnika ili punomoćnika za prijem pismena s teritorija Republike Hrvatske ili odrediti drugi način dostave koji neće dovesti do odugovlačenja postupka (čl. 143. st. 2. ZJN).

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
(potpis ovlaštene osobe i pečat)

5. Obrazac zahtjeva za nastavak postupka javne nabave

.....
(mjesto i datum)

**Državna komisija za kontrolu
postupaka javne nabave**
Kneza Mutimira 5/I, 10000 Zagreb
Republika Hrvatska

.....
(ime i prezime naručitelja)

.....
(tvrtka ili naziv)

.....
(adresa prebivališta)

.....
(sjedište)

ZAHTJEV ZA NASTAVAK POSTUPKA JAVNE NABAVE

broj....., pokrenutog dana(datum postupka javne nabave i podaci o objavi o javnoj nabavi).

Postupak je predmet postupka pravne zaštite na temelju žalbe koju je izjavio
.....
(naziv/tvrtka/adresa prebivališta ili sjedišta žalitelja) dana..... (datum).

Radnja/odluka/propuštanje radnje koji su predmet žalbe:
.....
.....
.....

Razlozi kojima se obrazlaže zahtjev za nastavak postupka javne nabave (moguća šteta):
.....
.....
.....

Dokaz o istaknutim činjenicama:

.....
.....
.....
.....
.....

.....
(potpis ovlaštene osobe i pečat)

6. Obrazac zahtjeva za poništenje postupka javne nabave zbog nedostavljanja dokumentacije

.....
(mjesto i datum)

**Državna komisija za kontrolu
postupaka javne nabave**
Kneza Mutimira 5/I, 10000 Zagreb
Republika Hrvatska

.....
(ime i prezime žalitelja)

.....
(tvrtka ili naziv)

.....
(adresa prebivališta)

.....
(sjedište)

ZAHTJEV ZA USVAJANJE ODLUKE O PONIŠTENJU POSTUPKA JAVNE NABAVE

broj..... pokrenutog dana (datum postupka javne nabave i podaci o
objavi o javnoj nabavi te o predmetu nabave), koji je
proveo.....(naziv, tvrtka i sjedište
naručitelja)

Datum izjavljivanja žalbe:

.....

Predmet žalbe:

(broj i datum odluke o odabiru, odluke o poništenju ili druge odluke naručitelja).

.....
.....
.....
.....

Činjenice i radnje u predmetu uz obrazloženje:

(podaci o radnji, propuštanju radnje ili postupcima naručitelja koji su predmet žalbenog postupka).

.....
.....

Prijedlog dokaza.

.....
.....

Žalbeni zahtjev

.....
.....
.....

.....
(potpis ovlaštene osobe i pečat)

Prilog:

1. *Dokaz o dostavi žalbe naručitelju*

Dodatak 2. Izvadci iz mjerodavnih zakona

ZAKON O JAVNOJ NABAVI

5. DIO PRAVNA ZAŠTITA

Glava I. POSTUPAK PRAVNE ZAŠTITE

Odjeljak 1. OPĆE ODREDBE

Članak 134.

(1) Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) nadležna je za rješavanje žalbi u postupcima javne nabave propisanim ovim Zakonom i u postupcima propisanim posebnim zakonima.

(2) Ustrojstvo i djelokrug Državne komisije uređuje se posebnim zakonom.

Načela postupka pravne zaštite

Članak 135.

Osim na općim načelima javne nabave, pravna zaštita temelji se na načelima zakonitosti, efikasnosti, ekonomičnosti i kontradiktornosti postupka.

Jezik postupka

Članak 136.

Postupak pravne zaštite vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma.

Zaštita prava

Članak 137.

(1) Nezadovoljna strana može, pod uvjetima utvrđenima ovim Zakonom, izjavljivanjem žalbe i drugih zahtjeva, tražiti zaštitu svojih prava pred Državnom komisijom protiv odluke, radnje, propuštanja radnje naručitelja koju je na temelju ovoga Zakona trebalo obaviti, te postupaka na koje se mora primijeniti ovaj Zakon.

(2) Natjecatelj ili ponuditelj u postupku javne nabave, ali i svaki drugi gospodarski subjekt koji ima pravni interes za dobivanje ugovora o javnoj nabavi u predmetnoj javnoj nabavi, odnosno koji je pretrpio ili bi mogao pretrpjeti štetu od navodnoga kršenja subjektivnih prava, može tražiti zaštitu prava.

(3) Zaštitu prava može tražiti tijelo nadležno za sustav javne nabave i/ili Državno odvjetništvo.

Zabrana sklapanja ugovora

Članak 138.

(1) Naručitelj ne smije potpisati ugovor o javnoj nabavi ili pristupiti njegovu izvršenju u roku 15 dana, odnosno u roku od pet dana u postupcima nabave male vrijednosti, računajući od dana propisanog u članku 147. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona,

(2) Žalba izjavljena protiv odluke o odabiru, obavijesti o početku postupka javne nabave u slučajevima pregovaračkog postupka javne nabave bez prethodne objave te nabave javnih usluga iz Dodatka II B sprječava potpisivanje ugovora o javnoj nabavi za sve grupe ili dijelove predmeta nabave.

Pravila dokazivanja

Članak 139.

(1) Stranke su dužne u postupku iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve ili odluke, postupke, radnje ili nečinjenja, te predložiti dokaze kojima se te činjenice utvrđuju.

(2) U postupku pravne zaštite naručitelj je dužan dokazati postojanje činjenica i okolnosti na temelju kojih je donio odluku o pravima, poduzeo radnje ili propuštanja te obavio postupke, koji su predmet žalbenog postupka.

(3) U postupku pravne zaštite žalitelj je dužan dokazati ili barem učiniti vjerojatnim postojanje činjenica i razloga koji se tiču ovlasti na podnošenje žalbe, povreda postupka ili povreda primjene materijalnog prava, koje su istaknute u žalbi, za koje zna ili bi trebao znati.

Bitne povrede Zakona

Članak 140.

(1) Bitna povreda Zakona postoji ako naručitelj u postupku nabave nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovoga Zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite odluke.

(2) U postupcima javne nabave bitne povrede Zakona jesu:

1. provođenje postupka javne nabave bez donošenja odluke o početku postupka javne nabave, sa sadržajem određenim u članku 13. ovoga Zakona,
2. neusklađenost dokumentacije za nadmetanje sa zakonom, koja je dovela ili koja je mogla dovesti do diskriminacije ponuditelja ili ograničenja tržišnog natjecanja,
3. objave o javnoj nabavi koje nisu u skladu s ovim Zakonom u pogledu načina objave,
4. propusti vezani za postupak otvaranja ponuda, a odnose se na nedostatak podataka o sudionicima postupka, iznosima njihovih ponuda te nedostatak njihovih potpisa kao i propusti vezani za ocjenu zahtjeva za sudjelovanje,
5. propusti vezani za postupak pregleda, ocjene i odabira ponuda: nepostojanje razloga i dokaza na temelju kojih je donesena odluka,
6. odabir ponude čija je ukupna cijena veća od planiranih sredstava za nabavu osim ako ovim Zakonom nije određeno drugačije,
7. odabir ponude koja nije najpovoljnija,
8. odabir neprihvatljive ponude.

Ovlasti Državne komisije

Članak 141.

(1) U postupku pravne zaštite Državna komisija postupa u granicama zahtjeva iz žalbe, a po službenoj dužnosti u odnosu na bitne povrede zakona opisane u članku 140. ovoga Zakona, neovisno na koji dio postupka javne nabave je izjavljena žalba.

(2) Državna komisija nije ovlaštena kontrolirati činjenično i pravno stanje koje je bilo predmetom prethodne žalbe u istom postupku nabave.

Mirenje

Članak 142.

Stranke postupka i Državna komisija u tijeku će cijelog postupka nastojati spor riješiti mirnim putem.

Odjeljak 2.

ŽALBA

Sadržaj žalbe

Članak 143.

(1) Žalba sadrži:

1. podatke o žalitelju (ime, prezime, tvrtku ili naziv, adresu prebivališta, sjedište),
2. podatke o zastupniku ili punomoćniku,
3. naziv, tvrtku i sjedište naručitelja,
4. broj i datum postupka javne nabave i podatke o objavi o javnoj nabavi,
5. broj i datum odluke o odabiru ponude, poništenju nadmetanja ili druge odluke naručitelja,
6. druge podatke o radnji, propuštanju radnje ili postupcima naručitelja koji su predmet postupka, o predmetu nabave, te evidencijski broj nabave,
7. opis činjeničnog stanja,
8. opis nepravilnosti i obrazloženje,
9. prijedlog dokaza,
10. žalbeni zahtjev,
11. zahtjev za naknadu troškova postupka,
12. potpis ovlaštene osobe i pečat.

(2) Žalitelj je uz žalbu dužan priložiti i dokaz o uplati upravne pristojbe i dokaz o uplati naknade za vođenje postupka.

(3) Žalitelj koji nema sjedište na području Republike Hrvatske dužan je odrediti punomoćnika ili punomoćnika za prijem pismena sa teritorija Republike Hrvatske ili odrediti drugi način dostave koji neće dovesti do odugovlačenja postupka.

(4) Prijedlog za određivanje privremene mjere žalitelj, pod uvjetima iz ovoga Zakona, može postaviti samo zajedno sa žalbom.

(5) Prijedlog za određivanje privremene mjere izjavljen protivno stavku 4. ovoga članka odbacit će se.

Postupak s neurednom žalbom

Članak 144.

(1) Ako dostavljena žalba ne sadrži najmanje podatke iz članka 143. stavka 1. točke 1., 3., 4., 5. i 9. ovoga Zakona, Državna komisija pozvat će žalitelja na upotpunjenje žalbe i odrediti mu rok koji ne može biti duži od pet dana.

(2) Ako žalitelj ne postupi po pozivu, žalba će se odbaciti kao neuredna osim ako bi se iz sadržaja iste moglo postupati i ako žalba ima postavljen žalbeni zahtjev.

Odjeljak 3.

IZJAVLJIVANJA ŽALBE

Način izjavljivanja žalbe

Članak 145.

(1) Žalba se izjavljuje Državnoj komisiji, a predaje naručitelju u pisanom obliku izravno ili preporučenom poštanskom pošiljkom, kao i elektroničkim putem ako su za to ostvareni obostrani uvjeti dostavljanja elektroničkih isprava u skladu s odredbama o elektroničkom potpisu.

(2) Žalitelj je dužan istodobno jedan primjerak žalbe na isti način podnijeti Državnoj komisiji.

(3) Žalba se podnosi u dovoljnom broju primjeraka kako bi osim Državnoj komisiji mogla biti uručena i drugim strankama postupka.

(4) Dan predaje pošti preporučene poštanske pošiljke smatra se danom uručenja.

(5) U slučaju izravne predaje žalbe, naručitelj je dužan izdati žalitelju potvrdu o vremenu njezina zaprimanja.

(6) Ako naručitelj odbije izdati potvrdu o vremenu zaprimanja smatrat će se da je žalba podnesena pravodobno osim ako naručitelj ne dokaže suprotno.

Postupak naručitelja u vezi sa žalbom

Članak 146.

(1) Naručitelj je dužan u roku pet dana od zaprimanja žalbe, Državnoj komisiji dostaviti:

1. žalbu sa svim prilogima u izvorniku s podatkom i dokazom o vremenu njezina uručenja,
2. obrazloženi odgovor na žalbu s očitovanjem o činjeničnim i pravnim navodima te o žalbenom zahtjevu, kronologiju postupka javne nabave s navodima o bitnim elementima postupka javne nabave (procijenjena vrijednost nabave, podaci o objavi o javnoj nabavi, postupak otvaranja ponuda, postupak pregleda i ocjene ponuda, odluka o odabiru i dr.),
3. cjelovitu dokumentaciju postupka s popisom priloga,
4. neizmijenjene cjelovite izvornike ponuda ponuditelja, a najmanje žalitelja, odabranog ponuditelja te onih sposobnih ponuditelja koji omogućavaju postupak odabira,
5. druge dokaze na okolnosti postojanja pretpostavki za donošenje zakonite odluke, radnji, propuštanja ili pak postupaka.

(2) Ako naručitelj ne postupi u skladu sa stavkom 1. ovoga članka i/ili stavkom 4. članka 153. ovoga Zakona, Državna komisija zatražiti će dokumentaciju od naručitelja i nastaviti postupati po žalbi po službenoj dužnosti nakon isteka roka iz članka 154. stavka 1. ovoga Zakona.

Izjavljivanje žalbe

Članak 147.

(1) Postupak pravne zaštite započinje predajom žalbe naručitelju odnosno zahtjeva za poništenje postupka javne nabave zbog nedostavljanja dokumentacije Državnoj komisiji, sukladno članku 154. stavku 1. ovoga Zakona.

(2) Žalba se izjavljuje u roku deset dana, odnosno u roku od tri dana u postupcima nabave male vrijednosti, od dana:

1. objave o javnoj nabavi u odnosu na podatke, radnje, postupke i nečinjenja iz objave,
2. javnog otvaranja ponuda u odnosu radnje, postupke, nečinjenja vezana uz dokumentaciju nabave te postupak otvaranja ponuda, a u slučaju kada nije bilo javnog otvaranja ponuda od dana dostave odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabave u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti te postupak pregleda, ocjene i odabira ponude,
3. primitka odluke kojom se odlučuje o pojedinačnom pravu iz javne nabave u odnosu na postupak pregleda i ocjene sposobnosti te postupak pregleda, ocjene i odabira ponude,
4. isteka roka za donošenje odluke o pojedinačnim pravima iz javne nabave iz točke 3. ovoga stavka,
5. saznanja za postupak nabave proveden na način suprotan ovome Zakonu, a najkasnije u roku godine dana od dana kada je taj postupak proveden.

(3) Žalitelj koji je propustio izjaviti žalbu prema odredbama stavka 2. ovoga članka, gubi pravo tražiti ispitivanje zakonitosti u kasnijoj fazi postupka.

Odjeljak 4.
PRIVREMENE MJERE I NASTAVAK POSTUPKA JAVNE NABAVE

Zahtjev za nastavak postupka javne nabave

Članak 148.

- (1) U slučaju iz članka 138. stavak 2. ovoga Zakona ili postavljanja prijedloga za određivanje privremene mjere osiguranja, naručitelj može postaviti i zahtjev za odobrenje nastavka postupka javne nabave. Zahtjev za nastavak postupka javne nabave podnosi se istodobno s odgovorom na žalbu i dokumentacijom postupka nabave.
- (2) Zahtjev za nastavak postupka izjavljen protivno stavku 1. ovoga članka odbacit će se.
- (3) Zahtjev za nastavak postupka podrazumijeva potpisivanje ugovora o javnoj nabavi koji je predmet spora.
- (4) Zahtjev za nastavak postupka može se postaviti iz razloga mogućeg nastanka štete zbog neprovođenja nabave, a koja je neproporcionalna vrijednosti nabave. Zahtjev mora sadržavati osnovne podatke žalbe iz članka 143. stavka 1., 3. i 4. ovoga Zakona, te zahtjev, obrazloženje i dokaz o činjenicama koje se ističu.
- (5) Državna komisija će odluku o zahtjevu za nastavak postupka donijeti u roku pet dana od dana dostave žalbenog spisa ili u slučaju opravdanog razloga odgoditi donošenje odluke do odlučivanja o glavnoj stvari.

Prijedlog za određivanje privremene mjere

Članak 149.

- (1) Žalitelj može uz žalbu podnijeti i prijedlog za određivanje privremene mjere osiguranja. Predmet prijedloga može biti zabrana potpisivanja ugovora o javnoj nabavi i izvršavanja ugovornih obveza koje su predmet nabave predmetnog postupka ali i koja druga mjera kojoj bi cilj bio sprječavanje nastanka štete do koje bi moglo doći ako se ne usvoji predložena mjera.
- (2) U prijedlogu za određivanje privremene mjere žalitelj mora učiniti vjerojatnim postojanje okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev.
- (3) Ugovor potpisan suprotno određenoj privremenoj mjeri ništetan je.

Članak 150.

- (1) Državna komisija će odluku o prijedlogu za određivanje privremene mjere donijeti u roku od pet dana od dana dostave žalbenog spisa ili odgoditi donošenje odluke o privremenoj mjeri do donošenja odluke o glavnoj stvari.
- (2) Državna komisija može po službenoj dužnosti odrediti privremenu mjeru zabrane potpisivanja ugovora o javnoj nabavi kada nađe da su ispunjene pretpostavke za njezino određivanje.
- (3) Rješenjem kojim se određuje privremena mjeru odredit će se i njezino vremensko trajanje.

Odjeljak 5.
ODLUČIVANJE PO ŽALBI

Odluke po žalbi

Članak 151.

- (1) U postupku pravne zaštite Državna komisija može:
 1. obustaviti postupak zbog odustanka od žalbe,
 2. odbaciti žalbu zbog nenadležnosti, nedopuštenosti, neurednosti, nepravodobnosti i zbog toga što je izjavljena od neovlaštene osobe,
 3. odbiti žalbu zbog neosnovanosti,
 4. poništiti odluku, postupak ili radnju u dijelu kojem je zahvaćena nezakonitošću,
 5. proglasiti odluku o pojedinačnim pravima ili postupak ništavim ako je u postupku javne nabave učinjena kakva nepravilnost koja je razlog ništavosti prema odredbama ovoga Zakona i zakona kojim se uređuje upravni postupak,
 6. odlučiti o nagodbi sklopljenoj u postupku pred Državnom komisijom,
 7. odlučiti o zahtjevu za naknadu troškova žalbenog postupka,
 8. odlučiti o određivanju privremene mjere na način određen ovim Zakonom,
 9. odlučiti o prijedlogu za nastavak postupka javne nabave.
- (2) Državna komisija o glavnoj stvari odlučuje rješenjem, a u ostalim slučajevima zaključkom.
- (3) Odluka Državne komisije je konačna i izvršna.

Nagodba

Članak 152.

Stranke mogu tijekom cijeloga postupka pred Državnom komisijom sklopiti nagodbu. Sporazum o nagodbi unosi se u zapisnik. Nagodbu sklopljenu u postupku pred Državnom komisijom odobrit će vijeće pod uvjetom da ona ne vrijeđa prisilne odredbe zakona i pravila javnog morala ili pravne interese trećih osoba.

Ovlasti naručitelja u vezi s izjavljenom žalbom

Članak 153.

- (1) Ako naručitelj nakon zaprimanja žalbe, nađe da je ona djelomično ili u cijelosti osnovana može, ispraviti radnju, poduzeti činjenje ili može postojeću odluku staviti izvan snage i zamijeniti je drugom odlukom, ili poništiti postupak javne nabave te o tome obavijestiti sudionike postupka na način određen ovim Zakonom u roku pet dana od primitka žalbe.
- (2) Naručitelj nema ovlasti iz članka 151. stavka 1. točke 2. ovoga Zakona.
- (3) Protiv nove odluke, činjenja, nečinjenja i postupka ima se pravo žalbe pod uvjetima iz ovoga Zakona.
- (4) Naručitelj koji se koristio ovlastima iz ovoga članka dužan je o tome izvijestiti Državnu komisiju, uz dostavu izvornika nove odluke ili odgovarajućeg dokaza i dokaza o dostavi odluke svim sudionicima u postupku odabira.
- (5) U slučaju kad naručitelj postupka po stavku 1. ovog članka, Državna komisija će po službenoj dužnosti kontrolirati da li je odlučeno o svim zahtjevima i nastaviti žalbeni postupak u slučaju kada naručitelj to nije odlučio.

Posebni slučaj poništenja postupka nabave zbog nedostavljanja dokumentacije

Članak 154.

- (1) U slučaju da naručitelj ne postupi u skladu s obvezom iz članka 146. ovoga Zakona (dostava žalbe i dokumentacije), žalitelj je ovlašten u roku 30 dana od dana podnošenja žalbe naručitelju zatražiti da Državna komisija donese odluku o poništenju cjelokupnog postupka javne nabave.
- (2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se Državnoj komisiji i mora sadržavati podatke iz članka 143. stavka 1. točke 1., 3., 4., 5., 6., 9., 10. i 12. ovoga Zakona i dokaze na okolnosti uručenja žalbe naručitelju.
- (3) Državna komisija usvojit će prijedlog žalitelja ako se ispune pretpostavke iz stavka 2. ovoga članka.

Stranke postupka

Članak 155.

- (1) Stranke u postupku pravne zaštite jesu žalitelj, naručitelj i odabrani ponuditelj, a svojstvo stranke imaju i drugi gospodarski subjekti iz članka 137. stavka 2. ovoga Zakona.
- (2) O postojanju žalbenog postupka Državna komisija izvješćuje odabranog ponuditelja po službenoj dužnosti dok se ostale osobe sa svojstvom stranke mogu prijaviti za sudjelovanje.
- (3) Tijelo nadležno za sustav javne nabave i Državno odvjetništvo, osim u slučajevima kad su izjavili žalbu, imaju svojstvo stranke pod uvjetom da prijave svoje sudjelovanje.
- (4) Svaka stranka ima pravo očitovati se o zahtjevima i navodima druge strane i predložiti dokaze. Državna komisija svakoj će stranci dostaviti podneske koje zaprimi u predmetu kojima se raspravlja o glavnoj stvari ili predlažu nove činjenice i dokazi.
- (5) Svaka stranka ovlaštena je razgledati spis predmeta osim onog dijela ponude i dokumentacije koji je u skladu sa zakonom utvrđen tajnim.
- (6) U postupku pravne zaštite stranke mogu zastupati punomoćnici. Na odnose zastupanja koji nisu uređeni ovim Zakonom primijenit će se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.
- (7) Naručitelj je u žalbenom postupku, na poziv Državne komisije, dužan dostaviti dokumentaciju u roku koji odredi Državna komisija.
- (8) Radi donošenja odluke o troškovima žalbenog postupka, vrijednost predmeta računat će se prema procijenjenoj vrijednosti nabave.

Odlučivanje Državne komisije

Članak 156.

- (1) U žalbenim predmetima Državna komisija odlučuje na sjednici vijeća.
- (2) Državna komisija može pravovaljano odlučivati ako su na sjednici prisutna najmanje tri člana. Sjednici nadležnog žalbenog tijela obvezno prisustvuje predsjednik i/ili njegov zamjenik.
- (3) Odluka na sjednici vijeća donosi se većinom glasova prisutnih, a pisani otpravak dostavlja se strankama postupka te tijelu nadležnom za sustav javne nabave i Državnom uredu za reviziju.
- (4) Član vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja.
- (5) Sjednice vijeća Državne komisije nisu javne.
- (6) O postupku vijećanja i glasovanja vodi se poseban zapisnik. Zapisnik potpisuju svi prisutni članovi Državne komisije u užem smislu i zapisničar.
- (7) Državna komisija donijet će odluku u roku 15 dana od kompletiranja dokumentacije spisa.
- (8) Odluke se javno objavljuju na internetskoj stranici Državne komisije, a mogu se javno objaviti i u »Narodnim novinama«.

Izuzeci

Članak 157.

- (1) Član vijeća Državne komisije izuzet će se od rada u konkretnom predmetu:
 1. ako je sam stranka, zakonski zastupnik stranke ili je sa strankom u poslovnom odnosu,
 2. ako mu je stranka ili njezin zastupnik srodnik, bračni drug ili srodnik po tazbini,

3. ako postoje i druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

(2) Čim se sazna za postojanje kojeg od razloga za izuzeće, član vijeća izuzet će se od rada i o tome će se obavijestiti predsjednika, odnosno u slučaju izuzeća predsjednika obavijestiti će se ostale članove Državne komisije.

(3) Stranke mogu tražiti izuzeće članova vijeća Državne komisije.

(4) O zahtjevu stranke za izuzeće odlučit će predsjednik Državne komisije, a o zahtjevu predsjednika vijeća odlučit će Opća sjednica.

Odjeljak 6.

TROŠKOVI, NAKNADA I PRISTOJBA POSTUPKA

Troškovi postupka

Članak 158.

(1) U postupku pred Državnom komisijom svaka strana prethodno snosi troškove uzrokovane svojim radnjama.

(2) Državna komisija rješava o troškovima žalbenog postupka, određuje tko snosi troškove postupka i njihov iznos te kome se i u kojem roku moraju platiti.

(3) Zahtjev za naknadu troškova postupka mora biti posve određen, specificiran i dostavljen prije donošenja rješenja.

(4) Stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su joj nastali sudjelovanjem u postupku.

(5) U slučaju odustajanja od žalbe ili odbijanja žalbe, žalitelj je dužan naručitelju nadoknaditi sve troškove nastale podnošenjem žalbe.

(6) U slučaju djelomičnog usvajanja žalbe, Državna komisija može odlučiti da svaka strana podmiri svoje troškove, da se troškovi žalbenog postupka podijele na jednake dijelove ili da se podijele razmjerno usvajanju žalbe.

Naknada za vođenje postupka

Članak 159.

U postupku pred Državnom komisijom žalitelj, osim upravne pristojbe, plaća i naknadu za vođenje postupka u iznosu od:

– 2.000,00 kuna za procijenjenu vrijednost nabave do iznosa propisanih u članku 128. stavku 1. ovoga Zakona,

– 5.000,00 kuna za procijenjenu vrijednost nabave jednaku ili veću od iznosa propisanih u članku 128. stavku 1. ovoga Zakona do 2.000.000,00 kuna,

– 7.500,00 kuna za procijenjenu vrijednost nabave jednaku ili veću od 2.000.000,00 kuna.

Odjeljak 7.

ZAPISNICI I USMENA RASPRAVA

Zapisnik o radnjama

Članak 160.

(1) O radnjama poduzetima na sjednici vijeća na kojoj se raspravlja o predmetu spora sastavlja se zapisnik.

(2) U zapisnik se unosi naziv tijela, sastav članova, dan i sat obavljanja radnje, naznaka predmeta spora, podaci o prisutnim strankama i njihovim zastupnicima.

(3) Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o radnji, a u slučaju rasprave i izjave stranaka te odluku donesenu na raspravi.

(4) Zapisnik potpisuje predsjednik vijeća, prisutne stranke i njihovi punomoćnici te zapisničar. Zapisnik je dio spisa.

Usmena rasprava

Članak 161.

(1) Stranke mogu predložiti održavanje usmene rasprave i obrazložiti razloge zbog kojih raspravu predlažu, a posebno zbog razjašnjenja složenog činjeničnog stanja ili pravnog pitanja.

(2) Državna komisija odlučuje o prijedlogu za održavanje usmene rasprave.

(3) Državna komisija može odlučiti o sazivanju usmene rasprave i u slučaju kada sama utvrdi da je to potrebno zbog razjašnjenja složenoga činjeničnog stanja ili pravnog pitanja.

(4) O tijeku usmene rasprave vodi se zapisnik.

(5) Usmena je rasprava javna, a javnost može biti isključena zbog potrebe čuvanja poslovne, vojne ili službene tajne.

Odjeljak 8.

SUDSKA ZAŠTITA I SUPSIDIJARNA PRIMJENA PROPISA

Upravni spor

Članak 162.

- (1) Protiv odluke Državne komisije može se pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.
(2) Postupak po upravnoj tužbi u predmetu javne nabave žurne je naravi.

Supsidijarna primjena pravila upravnog postupka

Članak 163.

Na postupak pred Državnom komisijom koji nije uređen odredbama ovoga Zakona primijenit će se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

ZAKON

O DRŽAVNOJ KOMISIJI ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim se Zakonom osniva Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Državna komisija), njezino ustrojstvo i djelokrug.

Osnivanje Državne komisije

Članak 2.

(1) Državna komisija je državno tijelo koje samostalno i neovisno obavlja poslove u okviru djelokruga i nadležnosti određenih ovim Zakonom i Zakonom o javnoj nabavi.

(2) Sjedište Državne komisije je u Zagrebu.

(3) Državna komisija je odgovorna Hrvatskom saboru.

(4) Državna komisija ima stručnu službu i odjele.

(5) Na zaposlene u stručnim službama primjenjuju se opći propisi o radu.

(6) Unutarnje ustrojstvo i način rada Državne komisije uređuju se Statutom. Na Statut suglasnost daje Vlada Republike Hrvatske. Statut se objavljuje u »Narodnim novinama«.

Članovi Državne komisije

Članak 3.

(1) Državna komisija se sastoji od pet članova od kojih je jedan predsjednik, a jedan zamjenik predsjednika.

(2) Predsjednika, zamjenika predsjednika i ostale članove Državne komisije imenuje i razrješuje dužnosti Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

(3) Predsjednik zastupa Državnu komisiju i rukovodi njezinim radom.

Imenovanje i trajanje mandata

Članak 4.

(1) Članom Državne komisije može biti imenovan državljanin Republike Hrvatske koji ima visoku stručnu spremu, deset godina radnog staža u struci, odgovarajuće stručno znanje.

(2) Za predsjednika Državne komisije imenuje se osoba koja ima završen pravni fakultet, položen pravosudni ispit, najmanje šest godina rada kao sudac, državni odvjetnik, zamjenik državnog odvjetnika, javni bilježnik ili odvjetnik, odnosno 10 godina na drugim pravnim poslovima nakon položenoga pravosudnog ispita.

(3) Najmanje tri člana Državne komisije moraju biti diplomirani pravnici, od kojih se jedan član imenuje za zamjenika predsjednika Državne komisije, a ostali članovi mogu biti diplomirani ekonomisti ili diplomirani inženjeri tehničkih struka. Za člana Državne komisije može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu, 10 godina radnog staža u struci, od toga najmanje tri godine iskustva na poslovima javne nabave.

(4) Članovi Državne komisije imenuju se na razdoblje od pet godina i mogu biti ponovno imenovani.

Članak 5.

(1) Za vrijeme obnašanja dužnosti članovi Državne komisije imaju pravo na plaću i ostala materijalna prava sukladno Statutu Državne komisije.

(2) Članovi Državne komisije ovlašteni su pisati i objavljevati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova.

(3) Članovi Državne komisije ne mogu biti osobe koje samostalno obavljaju gospodarsku, profesionalnu ili drugu djelatnost, koje u trgovačkom društvu imaju udio u kapitalu ili poslovni udjel, pravo odlučivanja, glasačka prava, ili su članovi uprave, nadzornih odbora i drugih tijela.

(4) Članovi komisije imaju pravo na naknadu u visini posljednje plaće isplaćene u mjesecu prije razrješenja, do novog zaposlenja, a najdulje godinu dana od dana prestanka obnašanja dužnosti.

(5) Članovi Državne komisije svojim ponašanjem ne smiju umanjivati svoj ugled ili ugled Državne komisije te dovoditi u pitanje samostalnost i neovisnost pri donošenju odluka.

(6) Nije dozvoljen nikakav utjecaj na donošenje odluke Državne komisije, a posebno svaka uporaba javnih ovlasti, sredstava javnog priopćavanja i uopće javnih istupanja radi utjecaja na tijek i ishod postupka pred Državnom komisijom.

Razrješenje dužnosti

Članak 6.

(1) Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti člana Državne komisije prije isteka mandata na prijedlog Vlade Republike Hrvatske ako:

1. razrješenje zahtijeva član,
2. trajno izgubi sposobnost obavljanja dužnosti,
3. počini kazneno djelo protiv: Republike Hrvatske, imovine, sigurnosti platnog prometa i poslovanja,
4. povrijedi obvezu čuvanja službene tajne u svezi s obavljanjem dužnosti,
5. obavlja službu, poslove ili aktivnosti koji su nespojivi s dužnošću člana Državne komisije,
6. bez opravdanog razloga ne obavlja dužnost člana Državne komisije.

(2) O postojanju razloga za razrješenje člana Državne komisije prije isteka mandata predsjednik Državne komisije je obavezan izvijestiti predsjednika Vlade Republike Hrvatske.

Članu Državne komisije mora se omogućiti da se izjasni Vladi Republike Hrvatske o razlozima razrješenja.

(3) Vlada Republike Hrvatske započet će postupak za utvrđivanje prijedloga za imenovanje predsjednika, zamjenika i članova Državne komisije tri mjeseca prije isteka njihova mandata. Postupak imenovanja završit će se najkasnije mjesec dana prije redovitog isteka mandata predsjednika i članova Državne komisije.

(4) U slučaju prijedloga za prijevremeno razrješenje predsjednika ili člana Državne komisije, Vlada Republike Hrvatske će istovremeno s prijedlogom za razrješenje, Hrvatskom saboru dostaviti i prijedlog za imenovanje novog predsjednika, odnosno člana Državne komisije.

Odlučivanje

Članak 7.

(1) Državna komisija donosi rješenja i zaključke u pisanom obliku na sjednici vijeća. Rješenja ili zaključci mogu se objaviti u »Narodnim novinama«, bez podataka o strankama. O tome odluku donosi Državna komisija.

(2) Odluke Državna komisija donosi na sjednicama većinom prisutnih članova. Član Državne komisije ne može biti suzdržan od glasovanja.

(3) Državna komisija može pravovaljano odlučivati ukoliko su sjednici prisutna najmanje tri člana. Sjednici Državne komisije obvezno prisustvuje predsjednik, odnosno u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik.

(4) Sjednice Državne komisije nisu javne.

(5) Predsjednik Državne komisije ili član izuzet će se od rada u predmetu u slučaju sukoba interesa, na osobni zahtjev, na zahtjev stranke ili ako postoje druge okolnosti za izuzeće.

(6) O izuzeću predsjednika, odnosno člana Državne komisije, odlučuju članovi na sjednici Državne komisije. Predsjednik ili član Državne komisije nemaju pravo glasa na sjednici koja odlučuje o njihovom izuzeću.

Troškovi žalbenog postupka

Članak 8.

(1) U žalbenom postupku svaka strana prethodno snosi troškove uzrokovane svojim radnjama.

(2) Državna komisija rješava o troškovima žalbenog postupka, određuje tko snosi troškove postupka, njihov iznos, kome se i u kojem roku moraju platiti.

- (3) Zahtjev za naknadom troškova postupka mora biti u potpunosti određen, specificiran i dostavljen prije donošenja rješenja.
- (4) U slučaju odustajanja od žalbe ili odbijanja žalbe podnositelj žalbe je dužan naručitelju nadoknaditi sve troškove nastale podnošenjem žalbe.
- (5) U slučaju usvajanja žalbe naručitelj je dužan podnositelju žalbe nadoknaditi troškove prouzročene žalbenim postupkom.
- (6) U slučaju djelomičnog usvajanja žalbe Državna komisija može odlučiti da svaka strana podmiri svoje troškove, troškove žalbenog postupka podijeliti na jednake dijelove ili razmjerno usvajanju žalbe.
- (7) U postupku pred Državnom komisijom podnositelj žalbe, pored upravne pristojbe, plaća i naknadu prema sljedećim vrijednostima nabave:
1. manje od 200.000,00 kuna naknada iznosi 2.000,00 kuna,
 2. od 200.000,00 do 2.000.000,00 kuna naknada iznosi 5.000,00 kuna i
 3. više od 2.000.000,00 kuna naknada iznosi 7.500,00 kuna.

Izveščivanje

Članak 9.

- (1) Državna komisija obvezna je jednom godišnje za prethodnu kalendarsku godinu podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu i o stanju u području javne nabave u Republici Hrvatskoj.
- (2) Na zahtjev Hrvatskoga sabora Državna komisija je obvezna izvješće podnijeti i za razdoblje kraće od godine dana.
- (3) Sastavni dio godišnjeg izvješća su analize sa sljedećim podacima:
1. broj zaprimljenih predmeta,
 2. broj riješenih predmeta (odbačene, odbijene, osnovane žalbe),
 3. broj poništenih postupaka nabave,
 4. broj neriješenih predmeta,
 5. popis naručitelja koji najčešće krše zakonske odredbe u postupku javne nabave.

Financiranje

Članak 10.

- (1) Državna komisija se financira iz sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske.
- (2) Prihodi od naknada, koje Državna komisija naplaćuje, prihod su državnog proračuna Republike Hrvatske.
- (3) U državnom proračunu Republike Hrvatske osiguravaju se sredstva za zapošljavanje, rad i obrazovanje te ispunjenje tehničkih i drugih uvjeta neophodnih za rad Državne komisije.
- (4) Za obveze Državne komisije odgovara Republika Hrvatska.

Odgovornost za štetu

Članak 11.

Članovi i zaposlenici Državne komisije ne odgovaraju za štetu koja nastane prilikom obavljanja dužnosti, osim u slučaju namjere ili grube nepažnje.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 12.

- (1) Vlada Republike Hrvatske predložit će Hrvatskom saboru predsjednika, zamjenika predsjednika i ostale članove Državne komisije najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Priručnik o pravnoj zaštiti u postupcima javne nabave za ponuditelje

(2) Državna komisija donijet će Statut u roku od 30 dana od dana imenovanja, na koji suglasnost daje Vlada Republike Hrvatske.

(3) Danom davanja suglasnosti Vlade Republike Hrvatske na Statut, Državna komisija preuzet će dio službenika i namještenika Ministarstva financija, Uprave za nabavu, opremu, sredstva za rad, pismohranu, nedovršene predmete, predmete po kojim se vode upravni sporovi, po rješenjima na prigovore i žalbe te drugu dokumentaciju.

(4) Državna komisija počinje s radom danom davanja suglasnosti Vlade Republike Hrvatske na Statut.

Članak 13.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 330-01/03-01/05

Zagreb, 14. srpnja 2003.

ZAKON
O KONCESIJAMA
VII. PRAVNA ZAŠTITA

Članak 38.

- (1) Pravna zaštita u postupku davanja koncesije provodi se u skladu s propisima kojima se uređuje javna nabava.
- (2) Nadzor kroz obavljanje preventivno instruktivne djelatnosti u postupku davanja koncesija za javne radove provodi se uz odgovarajuću primjenu propisa kojima se uređuje javna nabava.

Arbitraža

Članak 39.

- (1) Za sporove između stranaka, koji nastaju na temelju ugovora o koncesiji, stranke mogu ugovoriti arbitražno rješavanje sporova.
- (2) U postupku iz stavka 1. ovog članka mjerodavno pravo je pravo Republike Hrvatske.
- (3) Ako stranke nisu ugovorile arbitražno rješavanje sporova, nadležan je isključivo mjesno nadležan trgovački sud prema sjedištu davatelja koncesije.

ZAKON
O JAVNO-PRIVATNOM PARTNERSTVU

VI. PRAVNA ZAŠTITA

Članak 33.

Pravna zaštita u postupku odabira privatnog partnera provodi se sukladno propisima kojima se uređuje područje javne nabave.

Članak 34.

(1) Na postupke koje u okviru svojih nadležnosti provodi Agencija primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

(2) Akti Agencije su konačni i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Članak 35.

(1) Za rješavanje sporova između stranaka koji nastaju na temelju ugovora o JPP-u, stvarno je nadležan Trgovački sud, isključivo mjesno nadležan prema sjedištu javnog partnera.

(2) Odredbe stavka 1. ovoga članka se ne primjenjuju ukoliko su stranke ugovorile arbitražno rješavanje sporova nastalih na temelju ugovora o JPP-u.

Članak 36.

Za rješavanje sporova koji nastanu između javnog i privatnog partnera, sukladno odredbi članka 35. stavka 1. ovoga Zakona, primjenjuju se propisi Republike Hrvatske, odnosno sukladno odredbi članka 35. stavka 2. ovoga Zakona mjerodavno je pravo koje su stranke izabrale.

<p>PHARE 2006. TWINNING LIGHT PROJEKT “DALJNJE JAČANJE SPOSOBNOSTI DRŽAVNE KOMISIJE ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE I PRAVNE ZAŠTITE U SUSTAVU JAVNE NABAVE“</p>

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave
Zagreb, Kneza Mutimira 5, I kat
tel: + 385(1)455 99 30
fax: +385(1)455 99 33

www.dkom.hr